

NAŠ GLAS

DROGA

številka 7-8

julij - avgust 2001

Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri!

(Ljudski pregovor)

Le kaj bi bilo poletje brez preddopustniške živčnosti! V mrzličnem hitenju, ko želimo čimprej rešiti vse zaostanke in se odkrižati nepričakovanih novih zadolžitvev, je že obilna mera veselega, nemirnega pričakovanja. Dostikrat bi to in ono najraje zaklenili v predal, pa iz izkušenj vemo, da bi nam odložena naloga kasneje zagrenila vrnitev v službo; brezdolno zavlačenje kaj lahko rodi preobilico dela ob nepravem času.

Ena od nalog, ki bi jo navsezadnje lahko odložili v podopustni čas, ne bi pa to bilo pametno, je bila selitev Droginih skupnih in strokovnih služb v začetku julija. Človeško srce in razum sta neverjetna kombinacija: včasih si nečesa obupno želimo, pa se mu kljub temu zavestno izognemo, drugič pa se z vsemi silami lotimo stvari, ki bi se ji neznansko radi izognili. Sanje si pokopljemo z realnostjo in realne možnosti zamenjamo za prazna sanjarjenja; in obakrat zadovoljno ugotavljamo, da smo se prav odločili. Približno tako je večina doživljala selitev: na eni strani ponos, rojen iz pripadnosti podjetju, in naravna želja po boljšem, na drugi pa nostalgija po "tistih časih" med starimi zidovi, ko je bilo "vse drugače" - morda zato, ker smo bili mlajši in smo vse spremembe zlahka prenesli. Ves čas, ko je potekala gradnja nove tovarne, so med sodelavci tekli tudi pogovori o njej. Bolj kot so rasli zidovi, bliže je bil dan selitve - to je bilo vsem jasno. Pa vendar... Selitev pred dopusti? Oh, to pa menda ne! Je že vroče... pa ljudje so v mislih že v letovišču, pri sorodnikih...poleti smo že itak vsi brez volje...in sploh...Zmeraj je tako: ko ste tik pred novim ciljem, vas zgrabi, da bi še malo oklevali in se zazibali v znanem, udobnem "tistem-od-prej". Ampak potem se končno premaknete in se čudite, zakaj ste sploh oklevali. Skratka: ako bi se ne selili pred dopusti, bi se misel na selitev mešala med poletne užitke in vas preganjala kot opomin, da nečesa važnega še niste opravili. Tako pa je zdaj vse mimo. Če odštejemo že omenjeni drobec nostalgije, je tudi vse na svojem mestu. In po dopustih se boste vrnili na delo med zidove, ki jih že poznate.

Sonja Požar

Foto Jadran Rusjan

Politika KAKOVOSTI in OKOLJA

Osnovna načela politike KAKOVOSTI

1. Kakovost, je kot najpomembnejša vrednota družbe Droga, vpletena v vse poslovne procese.
2. S politiko kakovosti opredeljujemo skupne cilje ter določamo načelno usmeritev celotnega poslovanja.
3. Zastavljene cilje bomo uresničevali s celovitim upravljanjem kakovosti s pomočjo integriranega sistema vodenja kakovosti in ravnanja z okoljem, vključujoč sistem zagotavljanja varnih izdelkov - HACCP in druge sisteme ter z modelom poslovne odličnosti.
4. Uresničevanje politike kakovosti je skupna naloga in odgovornost vseh zaposlenih v Drogi. Vodstvo podjetja je odgovorno za uresničevanje politike kakovosti, poslovne funkcije za doseganje ciljev kakovosti na svojih področjih, vsak zaposlen v Drogi za kakovost svojega dela.
5. Kakovost v Drogi ustvarjamo vsi. Kakovostno delo je bistveni temelj za motiviranje in nagrajevanje. Stalno izobraževanje in dopolnjevanje znanj na vseh področjih je osnova uspešnega dela.

Cilji politike KAKOVOSTI

1. Ohranili bomo vodilno vlogo med prehrabnenimi podjetji na slovenskem trgu ter zagotovili rast družbe na izvoznih trgih s pomočjo povezanih podjetij.
2. Sledili bomo prehrabnenim navadam in jih usmerjali ter zagotavljali varno in okusno hrano, skladno z mednarodnimi standardi kakovosti.
3. Ugotavljali bomo kupčeva pričakovanja ter ustvarjali njihovo zaupanje in zadovoljstvo.
4. Stremeli bomo k nenehnemu povečevanju dodane vrednosti in k racionalizaciji stroškov.
5. Sodelovali bomo in zadovoljevali pričakovanja vseh udeležencev našega poslovnega procesa: kupcev, dobaviteljev, zaposlenih, delničarjev, lokalne skupnosti in družbe kot celote.
6. Ustvarjali bomo kulturo družbe, ki bo še posebej razvijala vrednote in odnose kot so strokovnost, ustvarjalnost, timsko delo in participativno vodenje, pripadnost podjetju in povečanju njegovega ugleda.

Politika KAKOVOSTI in OKOLJA

Osnovna načela OKOLJSKE politike

1. V Drogi se zavedamo, da je varovanje življenjskega in z njim neločljivo povezanega naravnega okolja izjemnega pomena za človeka in naravo ter osnovni pogoj za zdrav in trajen razvoj.
2. Del naše poslovne politike so stalne izboljšave proizvodnih postopkov in proizvodov, saj se zavedamo, da so naši proizvodi tisti, ki dokazujejo naš odnos do okolja.
3. Zavedamo se, da je merilo uspešnega ravnanja z okoljem predvsem zdravje, počutje in kakovost življenja tako človeka, kot tudi drugih živih bitij.
4. Okoljska politika podjetja Droga d.d. je politika vseh udeležencev v poslovnem sistemu in predstavlja osnovno izhodišče za nenehno izboljševanje in preprečevanje onesnaževanja.

Cilji OKOLJSKE politike

1. Sistematično bomo proučevali vplive naše dejavnosti na okolje.
2. Načrtovali bomo razvoj tehnologij in proizvodov na tak način, da bo obremenjevanje okolja pri njihovi proizvodnji, uporabi in odlaganju po uporabi čim manjše.
3. V Drogi bomo tako kot tudi doslej stalno nadzorovali vse z zakonom določene okoljske parametre in povečevali nadzor nad porabo energije in vode.

Da bi še naprej dosegali zastavljene cilje bomo:

- * zakonodajne in druge zahteve sistematično vključevali v tehnološke procese,
- * nenehno iskali izboljšave v proizvodnih in storitvenih dejavnostih s ciljem racionalizacije porabe energetskih virov in vode ter zmanjševanja ustvarjanja odpadkov,
- * nadzorovali pomembne okoljske vidike in vplive na okolje in s pomočjo jasnih postopkov in odgovornosti poskrbeli za preprečevanje onesnaževanja,
- * proučevali pritiske okolice in zainteresirane javnosti ter sodelovali z vsemi v smislu nenehnega izboljševanja okoljskega stanja in dostopnosti naše okoljske politike zainteresirani javnosti,
- * z vsemi zaposlenimi aktivno sodelovali, poskrbeli za njihovo ustrezno usposobljenost in seznanjenost z okoljsko politiko,
- * s pomočjo celovitega komuniciranja in osveščanja skušali dvigniti ekološko zavest vsakega posameznika in vzpostaviti okoljsko kulturo podjetja, ki bo prisotna v vseh aktivnostih na področju Droge.

Matjaž Čačovič

predsednik uprave in generalni direktor

CELOVITO OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

DROGA JE CERTIFIKATU KAKOVOSTI ISO 9001 DODALA ŠE OKOLJSKI CERTIFIKAT ISO 14001

Okolje: Rasto Jurca, Igor Štrubelj in Boris Hladnik. Kakovost: Danilo Brun in Metka Potočnik. Prišli so, presojali, presodili in odšli. Droga je potrdila certifikat ISO 9001 in je sedaj bogatejša za certifikat skladnosti z okoljskim standardom ISO 14001.

Kar pet jih je bilo, oboroženih z velikimi rokovniki in ostrimi pisali. Odlikovali so jih izostrene oči, veliko znanja in še več izkušenj. Prišli so 28. in 29. junija in pregledali, kaj smo si predpisali in kako to izvajamo. Tako bi lahko v kratkem opisal skupino BVQI presojevalcev, ki je v teh dneh "stikala" po Drogi.

Po nasmehih pred presojo je bilo moč slutiti, da bo po končani presoji tudi tako.

Da so se pri nas mudili BVQI presojevalci in ugotavljali skladnost sistema vodenja kakovosti s standardom ISO 9001, ni bilo prav nič neobičajnega, toda tokrat je istočasno s kontrolno presojo sistema vodenja kakovosti potekala tudi certifikacijska presoja sistema ravnanja z okoljem v skladu z ISO 14001.

Treba je povedati, da smo termin certifikacijske presoje "izsilili" sami, saj so nam presojevalci po začetni presoji svetovali trimesečni rok za odpravo neskladij. Tudi zaradi tega so bili na uvodnem sestanku v sejni sobi prejšnje upravne stavbe nekoliko nezaupljivi. Kmalu pa so spoznali, da smo v teh dneh trdo delali,

da smo odpravili vsa neskladja z začetne presoje (25.5.) in da smo na njihov obisk več kot dobro pripravljeno.

Kar se tiče kakovosti, je teklo vse po ustaljenih tirnicah. G. Brun in ga. Potočnik sta v Drogi po več kot petih letih sodelovanja tako domača, da ne bi potrebovala niti spremljevalcev. Tudi sistem vodenja kakovosti je že tako dodelan in vključen v način dela, da sta se morala močno potruditi pri iskanju pomanjkljivosti.

Po uvodnem sestanku sta se poti presojevalcev ISO 9001 in ISO 14001 razšli vse do zaključnega sestanka. Z "okoljskimi" presojevalci smo najprej pregledali odpravo neskladij z začetne presoje, nato pa smo se

odpravili na teren in sicer g. Jurca in g. Hladnik v PC Sol in PC Zlato polje, g. Štrubelj pa v PC Nova tovarna. PC Gosad je bil predvsem zaradi oddaljenosti tokrat izpuščen, vendar ga bo g. Jurca obiskal še pred izidom te številke Našega glasu. Sam sem spremljal g. Štublja, zato bom najbolj podrobno opisal prav njegovo delo.

Skozi proizvodnjo naju je kot pravi gospodar pospremil g. Ljubo Sušelj, ki je kar prekipeval od izkušenj in je kaj hitro našel skupni jezik s prav tako iz proizvodnje izhajajočim g. Štubljem. Pot skozi proizvodnjo je potekala brez večjih presenečenj. Zabojniki za odpadke so bili označeni, delovna navodila prisotna in (večinoma) obvladovana, delavci so imeli ustrezno zaščitno opremo... Nekoliko več pozornosti pa je g. Štubelj namenil izpuhom iz pražarne kave, saj je zunanja pooblaščenca institucija, ki izvaja monitoring emisij v ozračje, iz pražarne izmerila "le" dva izpuha, sodeč po ceveh (dimnikih) na strehi tovarne pa bi bilo moč sklepati na več izpuhov. Vse dileme je hitro razrešil g. Abramič, ki je preprosto povedal, da vse cevi na strehi niso dimniki in da jih je nekaj namenjenih izključno za hlajenje pražarne.

Kljub dokazilom o okoljskem usposabljanju, ki smo jih predstavili na uvodnem sestanku, je bil g. Štubelj precej nezaupljiv, saj je kar nekaj drogovcev potipal glede okoljske osveščenosti. Izkazali so se prav vsi, tako da se je na koncu le prepričal.

CELOVITO OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

Le kaj je pritegnilo pozornost gospe Potočnik?

Nato se je g. Štubelj ustavil še pri vodji vzdrževanja, g. Tončetiču, kjer ga je najbolj zanimalo delovanje čistilne naprave in obvladovanje odpadnih olj. Z izjemo enega navodilca je bilo vse v najlepšem redu, še posebej pa je g. Štubelj pohvalil upravljalca čistilne naprave g. Bratušo, ki je nazorno predstavil delovanje čistilne naprave. Prvi dan, ki je bil predvsem namenjen ogledu izvajanja postopkov na lokacijah, je bil za nami.

Na zaključnem sestanku prvega dne sta bila poleg okoljskih presojevalcev in spremljevalcev prisotna še član uprave g. Škraba in predstavnica vodstva za okolje ga. Lenarčič. Presojevalci so na vseh lokacijah v grobem ugotovili, da je kljub mladosti sistema le-ta dobro vzpostavljen in da je z nekaj manjšimi opazkami tudi izvajanje učinkovito.

Drugi dan je bil namenjen predvsem pregledu vzpostavitve sistema v vseh njihovih določilih. Presojevalci z g. Jurco na čelu so ponovno pregledali prepoznavanje in ocenjevanje okoljskih vidikov ter iz tega izhajajoče okoljske cilje in programe. Dotaknili so se večine zahtev standarda, pod drobnogled pa vzeli predvsem obvladovanje zakonodajnih zahtev, izredne ra-

zmere, notranje presoje, šolanje, neskladja in korektivne ukrepe ter komuniciranje.

Ker se vse začne pri nabavi, so nekaj vprašanj postavili tudi g. Ovniču, ki je znal povedati, da našim dobaviteljem že postavljamo okoljske zahteve, s čimer so bili presojevalci (vsaj v tej fazi) zadovoljni.

Po dveh zares napornih dneh smo se končno vsi presojevalci, presojevalci, člana uprave g. Drožina in g. Škraba ter ga. Lenarčič, predstavnica vodstva za kakovost in okolje,

dobili v sejni sobi PC Nova tovarna in čakali na končne sodbe.

Najprej si je besedo "izboril" g. Brun, ki je (kot že večkrat) pohvalil sistem vodenja kakovosti v Drogi in dejstvo, da je kljub velikim spremembam, ki so se v Drogi dogajale v zadnjih letih, sistem vodenja kakovosti še vedno v tistem najugodnejšem stanju - nenehnem razvoju. Z ga. Potočnik nista omenila niti ene neskladnosti, podala pa sta kar nekaj priporočil, ki jih bomo uporabili kot orodje implementacije našega sistema.

G. Brun in ga. Potočnikova sta bila kratka in jedrnata, in ker sta se zavedala, da je certifikacijska presoja le nekaj posebnega, sta besedo prepustila svojim okoljskim kolegom.

G. Jurca je najprej pohvalil količino dela, ki je bilo opravljeno od začetne presoje, nato pa je strogo profesionalno med drugim povedal tudi sledeče: "Odpravljene so bile vse neskladnosti začetne presoje in več kot očitno je, da je sistem v nenehnem razvoju. Prijetno sem presenečen nad stanjem sistema in nad splošno kulturo, ki ste jo uspeli vzpostaviti v tako kratkem času. Kljub temu pa je sistem mlad in ga bo potrebno v bodoče še nadgraditi

Gospod Štubelj je hitro ugotovil, da je gospod Ratko Sepič okoljsko usposobljen.

CELOVITO OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

Po nasmehih sodeč so se tudi v Zlatem polju dobro odrezali. (slika Manuela Ferenčič)

Našega glasu okoljski certifikat ISO 14001 že krasil naše prostore. Brez večjih zadržkov pa lahko povem, da bo Droga v kratkem bogatejša še za okoljski certifikat ISO 14001.

In kaj to pomeni?

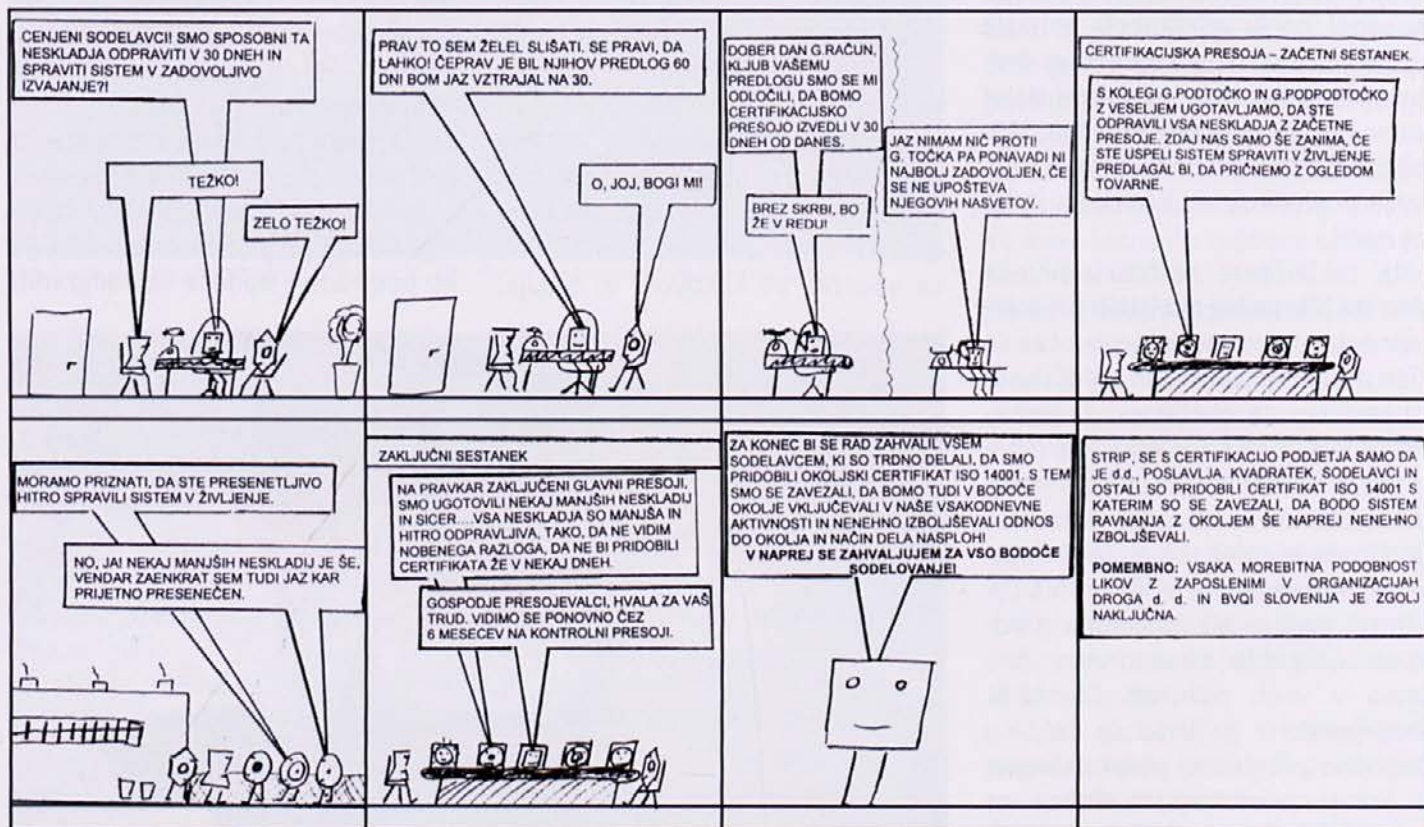
To pomeni, da smo v Drogi uspeli izpostaviti način dela, ki lahko zadovolji naše potrebe in s tem ne ogroža možnosti prihodnjih generacij, da bi zadovoljevale svoje potrebe. Certifikat ISO 14001 je nedvomno priznanje za vse nas in dokazilo o splošni kulturi podjetja, na katero smo lahko ponosni. S tem bomo še povečali ugled, ki ga ima Droga pri svojih kupcih, in stopili korak naprej na poti do poslovne odličnosti.

Vasja Rebec

slike Dragica Mekiš

in dosledno izvajati. Izpolnili ste šest neskladij, ki pa so vsa manjša in ne vidim nobenega razloga, da ne bi bili v nekaj tednih že certificirani!" Zaradi papirnatih formalnosti ne vem, če bo ob izidu te številke

Novе avanture frfrastega Kvadratka in podjetnega Krogca

Glavni igralci:

KVADRATEK - lastnik firme "Samo da je d.d.", ki nima ISO standarda - 14001;

Gospa SONCEK - Odgovoren za energetiko

Gospod IZMENA - Vodja proizvodnje

Gospod PODTOČKA - Presojevalec certifikacijske hiše

Gospod PODPODTOČKA - Presojevalec certifikacijske hiše

Gospod MATICA - Vodja vzdrževanja

Gospod TOČKA - Presojevalec certifikacijske hiše

Gospod RACUN - Manager certifikacijske hiše

Tekst in slika Vasja Rebec

NOVI IZDELKI

ARGETA® JUNIOR

Najbolj znani in najstarejši iz družine izdelkov pod BZ Argeta, kokošji pašteti, ki so ji pogumno in brez zadržkov sledile puranja, kokošja jetrna in goveja, se je pridružila še najmlajša. Družina izdelkov pod blagovno znamko Argeta je bogatejša za novega, neizkušenega, zato pa nič manj okusnega člana, Argeto JUNIOR. Tudi sicer je Argeta JUNIOR namenjena mlajši skupini potrošnikov, saj je s svojim igrivim dizajnom in bolj blagim okusom usmerjena bližje tej populaciji. Kmalu se bo Argeta JUNIOR z razpoznavnim likom racmana iskreno, radoživno, pozitivno smejala s trgovskih polic.

Argeta JUNIOR bo prepričala naše najmlajše, saj se bodo zlahka poistovetili z racmanom junakom, ki s svojim pozitivnim karakterjem

vedno prinaša dobro voljo, radoživost in pozitivno energijo. Junior karakter je navihani, energičen, nardnaraven in močnejši od drugih. Ja, Junior je ravno takšen.

Junior paštetka je primerna za odlični, hiter in hranljiv obrok, saj je glavna sestavina meso, ki je bogato z nekaterimi hranljivimi snovmi, ki jih sicer v prehrani pogosto primanjkuje. Priporočljiva je za zajtrk, malico ali večerjo, skratka kadarkoli.

Dolgoletne izkušnje pri izdelovanju paštet so nas pripeljale do zaključka, da iz slabih surovin ni mogoče izdelati dobre paštete. Zato tisti, ki smo paštete Argeta že poskusili, vemo, da je strah, da so v paštetah samo "odpadne" snovi samo še preteklost, saj jim pripisujemo vrsto prednosti.

Poleg odličnega okusa in kakovostnih surovin, imajo paštete Argeta pečat varnega izdelka, ki ne vsebuje konzervansov in je zato celo zdrav.

Ima pa tudi veliko praktično vrednost, saj jo lahko vzamemo v hribe,

na morje in na vsako potovanje, pri tem pa ne potrebujemo hladilnika in med tem se izdelek nič ne spremeni. Dolgoletna tradicija in bogate izkušnje pri predelavi paštete, strogo spoštovanje higienskih in drugih predpisov, kakovostne surovine, skrbno nadzorovana proizvodnja in končna kontrola še vedno predstavljajo trdno jamstvo za kakovost celotnega asortimana paštete Argeta.

V Drogi smo prepričani, da bo blagi okus Argete JUNIOR spodbudil rast zavesti o kakovosti naših paštete, da bo tako hkrati s priljubljenostjo Argete JUNIOR odrasel tudi odnos do starejših, že izostrenih okusov paštete Argeta.

Če še niste poskusili Argete, se pridružite vašim najmlajšim in jo poskusite. Namažite si jo na kruh in lahko ste prepričani, da boste zaužili ne samo zelo okusen, ampak tudi povsem zdrav, neoporečen proizvod.

Naj se na koncu zahvalimo vsem sodelujočim v raziskavi za paštete, ki smo jo opravili med zaposlenimi ter njihovimi najbližjimi in oddelku tržnih raziskav za opravljeno analizo vprašalnikov. Obljuba dela dolg zato objavljamo seznam treh srečnežev. Žrebanje je opravila tričlanska komisija, ki so jo sestavljali ga. Ivana Čok, ga. Slavica Lozej in g. Gregor Moljk:

1. nagrado 5000 SIT prejme Ljuba Mahne, Slivje 1a, 6242 Materija

2. nagrado 3000 SIT prejme Vinka Boštjančič, Harije 86, 6250 Ilirska Bistrica

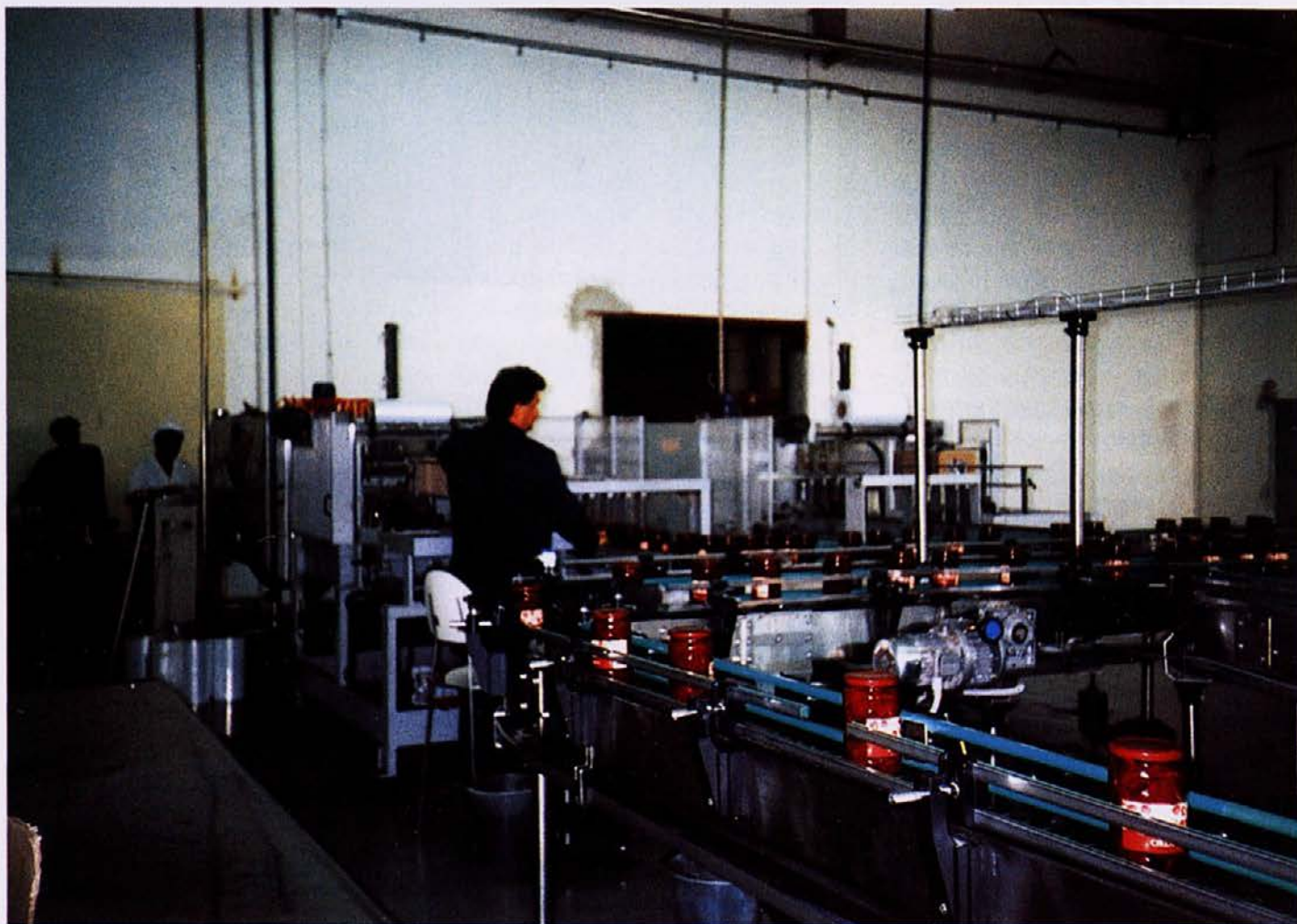
3. nagrado 1000 SIT prejme Rihard Pavlica, Cesta na Markovec 25, 6000 Koper

Nagrajencem čestitamo, za izdelke pa pokličite sodelavko v marketingu, prijazno gospo Marijo Mekiš, tel. 05/641 80 46, (PC Nova tovarna, vzorčno skladišče), ki bo oblikovala paket po vaši želji.

NOVICE IZ PC GOSAD

GNEČA V PROIZVODNJI, GRADBINCI IN ŠE KAJ...

Nova linija - nove izkušnje

Letošnja sezona vlaganja rdeče pese se je že začela, saj smo zaposlili kar 33 novih delavcev in 15 dijakov oz. študentov. Pri nas je prav zanimivo. Poleg gneče v proizvodnji so na dvorišču tudi gradbinci, ki polagajo odvodne kanale za prenovljeno in posodobljeno čistilno napravo. Zanja je bilo potrebno veliko denarja, časa in potrpljenja, saj je bilo že zbiranje potrebne dokumentacije kar zapleteno.

Ponekod se odpravljajo na dopuste, pri nas pa smo skoraj pozabili, da je že nastopilo poletje, le rdeča pesa nas je spomnila, da je pričetek sezone. Saj niti ni pretirane vročine in vsi smo srečni, da se ne kuhamo v proizvodnji in po pisarnah.

Aktivnosti ob uvajanju novih programov ESPRO in novih proizvodnih linij ter ocenitev tveganosti se zaključujejo, ostaja pa vsakodnevno delo, ki mora biti optimalno opravljeno, za kar dobro skrbijo tehnologi, vzdrževalci in vsi v proizvodnji ter pridni sodelavci v PC GOSAD.

Danica Krajnc

M·A·E·S·T·R·O

danes kuha maestro

NOVICE IZ PC GOSAD

Pričetek sezone: rdeča pesa. Vsem novostim se naše sodelavke hitro prilagodijo in obvladajo vse svoje delovne naloge. Za sodelavce seveda velja isto.

Vse je čisto in urejeno, vse se sveti. Pozitiven odnos zaposlenih do dela se odraža v vseh prostorih.

Preureditev čistilne naprave - velik, a potreben zalogaj. Je že tako, da je treba slediti novim tehnologijam in skrbeti za okolje. Taka skrb se zmeraj obrestuje.

BORZNI KOMENTAR

POLETNA VROČICA

In prišel je tako težko pričakovani prvi julij, ki sicer v portfelje borznih investitorjev še ni prinesel dobičkov, je pa postregel z aperitivom v obliki povečanega obsega trgovanja na borzi. Seveda še ne moremo govoriti o prometu, ki bi zagotavljal dinamično trgovanje kot ga poznajo na razvitih trgih kapitala v tujini, se pa razmiki med tečaji ponudbe in povpraševanja vendarle zmanjšujejo. Borzno dogajanje zadnjih nekaj tednov pa je poleg prelomnega 1. julija zaznamovalo tudi dogajanje v lastniških krogih bank. Poleg že dolgo časa napovedovane privatizacije NLB in NKBM, ki je z novim finančnim ministrom dobila opazen pospešek, je julij zaznamovala predvsem izglasovana pripojitev Dolenjske banke in Banke Velenje k NLB, le nepomurski delničarji Pomurske banke naj bi bili razlog, da sklep o pripojitvi Pomurske banke k NLB ni bil izglasovan. Pestro pa je bilo tudi v Kopru zaradi Banke Koper, za katero se je že dlje časa ugibalo, katera od italijanskih bank bo njena končna večinska lastnica. Ker so stvari dobile že kar konkretne obrise, ni pestro le okoli Banke Koper, ampak tudi v sami Banki Koper, v kateri banka SanPaolo IMI vrši potopek pregleda poslovanja.

V juliju in avgustu zna torej tečaje pomembnejših slovenskih delnic zajeti poletna vročica, za katero utemeljeno upamo, da jo prve jesenske ohladitve ne bodo pregnale tako zlahka kot prejšnja leta. Ali in v kolikšni meri bodo te vročice deležne tudi delnice PID-ov, pa ostaja še vedno v veliki meri v pristojnosti države, ki pripravlja nov (in menda zadnji) seznam za dokočno zapolnitev celotne privatizacijske vrzeli. V pričakovanju poletne vročice in rastočih tečajev pa se boste lahko delničarji Droge prijetno hladili z dividendnim nektarjem, ki ste ga prejeli v teh dneh na svoje račune, medtem ko bo večina ostalih delničarjev slovenskih podjetij na osvežujoč dividendni napitek morala počakati vsaj do začetka avgusta. Pa na zdravje!

*Uroš Janževič, finančni analitik
PFC Interfin Koper*

Foto Jadran Rusjan

KADROVSKE NOVICE

ZAPOSLENOST V JUNIJU 2001

30.6.2001 je bilo zaposlenih 629 delavcev, od tega 293 moških in 336 žensk.

V DROGA d.o.o. BUJE je bilo zaposlenih 27 delavcev, v SOLINE, Pridelava soli, d.o.o. pa 20 delavcev.

Prihodi delavcev:

V juniju smo sprejeli 13 novih sodelavcev za določen čas.

Odhodi delavcev:

Delovno razmerje je v juniju prenehalo 4 sodelavcem. Razlogi prenehanja so bili potek delovnega razmerja za določen čas, prenehanje delovnega razmerja zaradi predčasne ter invalidske upokojitve.

V JULIJU PRAZNUJEJO OKROGLE OBLETNICE

20 - letniki

Nezira IMAMOVIČ iz PC Nova tovarna

30 - letniki

Ivan BENČIČ iz PC Nova tovarna- logistika

NAŠIM SLAVLJENCEM
ČESTITAMO
IN NAZDRAVLJAMO
OB DELOVNEM JUBILEJU!

Jubilejne nagrade se izplačujejo na osnovi 3. točke 50. člena Podjetniške kolektivne pogodbe družbe.

PREDSTAVLJAMO VAM

MLADI UPI DROGE SARAJEVO - "Šta ima?"

Na našem tradicionalnem pikniku delavcev Droge smo bili prav prijetno presenečeni, saj nas je obiskalo šest sodelavcev iz Sarajeva.

Dobila sem prijetno zadolžitev, da jih povprašam o njihovih prvih vtisih in o delu doma, v BiH.

Za vse je bil to prvi, žal kratek obisk v Sloveniji, a obiskali so predstavništvo v Ljubljani ter si ogledali novo tovarno v Izoli, kjer se proizvaja najbolj prodajani izdelek na njihovem trgu, pašteta Argeta. Direktor hčerinskega podjetja Droga Sarajevo, g. Nermin Salman, mi je kasneje povedal, da so se domov vrnili polni vtisov, navdušeni nad Slovenijo, njenimi prebivalci. Ravno tako smo bili navdušeni nad njimi vsi tisti, ki smo jih spoznali.

Edina Dilberović

Spoznajmo najprej najdlje zaposleni dekleti, Edino in Dženano:

Edina Dilberović je prišla v Sarajevo iz Dubrovnika in je zaposlena v Drogi od 1.5.1999. Dela na raznih projektih, najpomembnejši pa je uvajanje sistema celovitega obvladovanja kakovosti (ISO 9001). Certificiranje bo opravljeno v oktobru 2001. Kljub manjšemu podjetju je uvajanje takega sistema kar zahtevno delo. Njeno delo obsega tudi vzpostavljanje sodelovanja s potencialnimi dobavitelji in vzdrževanje poslovnega sodelovanja. Katere Drogine izdelke pa ima najra-

je? Kokošjo pašteto Argeta in olive s papriko.

Dženana Hadžović

Dženana Hadžović je zaposlena od junija 1999 in je zelo vsestranska, saj se ukvarja s trženjem v najširšem pomenu besede: z nabavo, prodajo in direktnim odnosom s kupci, organiziranjem degustacij, promocij novih izdelkov in akcijskih prodaj izdelkov. Tudi ona z naše strani pričakuje več podpore, saj na osnovi dosedanjih izkušenj meni, da imajo poleg paštete tudi mnogi drugi izdelki potencial za uspeh na tržišču.

Zanjo je najokusnejši Drogin izdelek puranja pašteta Argeta, od čajev pa je navdušena nad Multi čajem in sadnim čajem z okusom jagode in vanilije.

Na terenu so dejavni Seila, Vedran in Ismar, ki so ravno tako polni idej, predvsem pa dobre volje. Njihovo poznavanje Droginih izdelkov je prav vzorno. Res je, da so predstavniki podjetja na terenu, pa vendar. Redno obiskujejo trgovine po širšem terenu Bosne, ne le v okolici

Seila Kovačević

Sarajeva. Terena še nimajo razdeljenega, tako da za sedaj vsi trije obvladujejo ves teren. Njihovo delo obsega obhode trgovin, seveda tudi Konzumovih in spremljanje stanja Droginih izdelkov na prodajnih policah, kar vključuje tudi skrb za potek roka uporabnosti izdelkov. Na terenu organizirajo akcijske prodaje, promocijo in degustacijo Droginih izdelkov. Pomembno delo pa je tudi iskanje in pridobivanje novih kupcev. Povedali so, da si želijo več

PREDSTAVLJAMO VAM

Vedran Peštović

kakršnegakoli promocijskega materiala, še posebej pa receptov.

Seveda so mi morali zaupati, katere Drogine izdelke imajo najraje. Seila je dejala, da so pri njih doma navdušeni nad rižem parboiled. Ismar ima najraje dodatke jedem, kot sta ajvar in gorčica Maestro. Vedran pa je dejal, da če ne bi imel brata, ki poje po 50 konzerv Argete na mesec, bi še zanj kaj ostalo, tako pa ima raje sladke feferone in čaj kamilico z medom.

Sabina Bajrović pokriva skladiščno poslovanje, kar obsega aktivnosti pri sprejemu blaga, pa tudi izpisovanje računov in odpremnih blaga. Tudi ona je ves čas v stiku s kupci. Sabina ima najraje Argeto ter instant kavo Barcaffè.

Ismar Sabljaković

navdajata z veseljem, saj je sodelovanje toliko lažje, rezultati pa prav gotovo boljši. Dogovorili smo se že za naslednje srečanje, ki bo še to jesen, seveda v Sarajevu.

V Sarajevu živi le še mama moje najboljše prijateljice Tanje, pri kateri

Sabina Bajrović

sem preživela toliko lepih dni pred vojno. Danes ima to mesto nove, mlade upe. Tanja, ki je že delala na sarajevski Univerzi, se je odločila za novo okolje, tudi njene prijateljice so razseljene po vsem svetu. Večina naših novih sodelavcev pa je dejala, da prej niso živeli v Sarajevu. Očitno se vse spreminja, za vsakega pa je sprememba nov izziv, nova priložnost. Tudi v Sarajevu.

**Pogovarjala se je Tjaša Ulčar-Jesih
Slike Mitja Krizman**

Optimizem in obilica pozitivne energije, ki vejeta iz te mlade, a izkušene skupine sodelavcev, me

SINDIKALNI DEŽNIK

NAJ NE BO KOTIČEK!

Naj ne bo SINDIKALNI KOTIČEK, mi je predlagal nekdo. To se sliši tako skromno, sindikati pa imajo polne roke dela...! Takole, dragi člani sindikata in vsi ostali bralci, objavljamo aktualne zadeve, s katerimi se - v teh že vročih, preddopustniških dneh - za vse nas ubadajo v KONFEDERACIJI 90, združenih sindikatih in tudi pri OSO - obalnih sindikatih.

ODPRTA VPRAŠANJA V PREDLOGU ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH

Mnogi vemo, da se v Republiki Sloveniji pripravlja nov zakon o delovnih razmerjih. Priprave trajajo že nekaj let. Vzrok za to je dejstvo, da pogajalci (predstavniki vlade in predstavniki sindikata) ne morejo poenotiti mnenj o nekaterih temah. Navajamo nekaj najbolj žgočih tem, ki so še vedno predmet pogajanj, kar je bilo ugotovljeno na pogajanju 1. junija 2001.

Splošni akti delodajalca

Delodajalci se ne strinjajo, da bi tudi sindikati imeli pravico podajati pripombe, torej predhodno obravnavati pravilnike, ki imajo kakršen koli vpliv na pravice in obveznosti delavcev v delovnem razmerju.

Enaka obravnava glede na spol pri razpisu prostih delovnih mest

Sporna je višina odškodnine v primeru ugotovljenje diskriminacije.

Pogodba o zaposlitvi

Sporno je določilo o plačilnem dnevu in navedbi dneva izplačila v kolektivni pogodbi, bodisi splošni ali podjetniški kolektivni pogodbi.

Prepoved škodljivega ravnanja

Delavci naj bi se vzdržali vseh ravnanj, ki materialno ali moralno

Foto Dragica Mekiš

SINDIKALNI DEŽNIK

škodujejo ali bi lahko škodovala poslovnim interesom delodajalca. Za sindikate je sporno, ker določba dopušča široko možnost razlage.

Odpuščanje delavcev

Zloglasno določilo odpuščanja "iz osebnih razlogov" je umaknjeno. Po novem naj bi bilo predlogu dodano besedilo o nesposobnosti delavca za doseganje delovnih rezultatov ...

Poslovni razlogi za odpoved pogodbe o zaposlitvi...

Po mnenju sindikatov napovedani razlogi na široko odpirajo vrata odpuščanju zaradi možnosti širokega tolmačenja razlogov glede sposobnosti delavcev. Sporen je "pečat nesposobnosti", ki ga dobi delavec.

Odpravnina

Vprašanje višine odpravnine v primeru, da delavec sprejme neustrezno novo zaposlitev, bi morala biti natančneje razložena. Delavec ni v položaju, da bi se z delodajalcem dogovoril na enakovredni osnovi.

Odmor med delovnim časom

Čas odmora med dnevnim delom se v šteje v delovni čas. Za sindikate je to sprejemljivo, za delodajalce pa zelo sporno.

Nanizali smo le nekatere, še vedno sporne točke bodočega zakona o delovnih razmerjih. Še vedno neusklajenih zadev je precej več. Do konca letošnjih poletnih dopustov se bo verjetno bolj malo vprašanj

uskladilo, zato je sindikate in seveda drugo stran, delodajalce čaka vroča jesen. Ta prispevek smo pripravili po zaslugi sekretarja agroživilstva pri Obalnih sindikatih Koper, Eura Broziča. V pogajalski skupini za sindikate KONFEDERACIJA 90 pa vztraja njen predsednik Boris Mazalin.

Predvsem od sposobnega utemeljevanja in vztrajnosti sindikatov se delavcem v Sloveniji obeta bolj ali manj svetla in prijazna prihodnost.

Dragica Mekiš

Foto Dragica Mekiš

SINDIKALNI DEŽNIK

NOVA KOLEKTIVNA POGODBA ZA AGROŽIVILSTVO PODPISANA

Kolektivna pogodba za kmetijstvo in živilsko industrijo je bila odpovedana s strani organov združenja agroživilstva pri Gospodarski zbornici. Odpoved je bila posredovana sindikatom-podpisnikom pogodbe 27.3.2001. Izjava o odpovedi je vsebovala tudi predlog o pričetku pogajanj za pripravo nove kolektivne pogodbe na izhodiščih splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, pogajanja pa bi zaključili do 30.6.2001.

Pogajanja so bila intenzivna ter so se zaključila 5.7.2001 s podpisom normativnega ter tarifnega dela kolektivne pogodbe. **Normativni del** pogodbe je tako po sedmih letih doživel nekatere nujne uskladitve z novejšimi normativnimi akti, predvsem s splošno kolektivno pogodbo in posameznimi zakoni.

V tarifnem delu pa so spremembe naslednje:

1. Izhodiščne plače po TR od I. do IX. so korigirane za 5 %, tako novo izhodišče za I. tarifni razred znaša 67.993,00 SIT (staro: 64.427,00 SIT).
2. Do 30.11.2001 se veljavna vrednost izhodiščne plače poveča še za 2 % pri izplačilu decembrskih plač.
3. Usklajena vrednost izhodiščne plače se po zaključnem računu za leto 2001 (marec 2002) v uspešnih organizacijah in družbah lahko poveča še za 2 %.
4. Povračila stroškov v zvezi z delom in iz dela se obračunavajo v skladu z Uredbo vlade RS o povračilu stroškov, kar pomeni, da se pri izplačilih lahko upošteva zneske do neobdavnene višine in ne zgolj najnižje zneske, ki jih objavljajo posamezna združenja.

Pogodbo so podpisali predstavniki delodajalcev: Gospodarska zbornica Slovenije - Združenje agroživilstva, Združenje delodajalcev Slovenije in Zadružna zveza Slovenije ter predstavniki sindikatov: Sindikat

Kmetijstva in živilske industrije, Konferencija sindikatov 90 - sindikat agroživilstva. Veljavnost pogodbe je dve leti od dneva podpisa, tarifni del pa se vsako leto obnovi do 30.11., če se ne sprejme v tem roku, se njena veljavnost podaljša še za eno leto.

Ob izidu pogodbe v Uradnem listu

RS Slovenije bo dana možnost celovite primerjave nove in stare pogodbe ter obenem sprejem končne ocene, ali smo agroživilci z novo pogodbo več pridobili ali izgubili.

Euro Brozič

NAJ SE VE...

Iz seznama nevarnosti, zaradi katerih delavcu na delovnem mestu grozi poškodba, bolezen ali celo smrt:

delovna oprema pada, se kotali, drsi, prevrača, razletava, niha ali se razsuje, delavca poklopi ali zgrabi, na delovnih površinah so ostri robovi ali konice, delo na višini, omejen prostor za gibanje, spotiki, zdrsi in padci na spolzki površini, dotik električne energije, statična elektrika, udar strele, obločni plamen, vdihavanje in uživanje nevarnih snovi, uporaba vnetljivih in eksplozivnih snovi, zadušitev, snovi, ki razjedajo, reaktivne snovi, snovi, ki povzročajo preobčutljivost, požar, eksplozija, sevanje, laserski žarki, hrup, ultrazvok, mehanske vibracije, visoke in nizke temperature, zrak, para in tekočine pod tlakom, izpostavljenost mikroorganizmom in alergenom, neprimerna razsvetljava, vlaga in ventilacija, neustrezna osebna varovalna oprema, delovna oprema, ki ni prilagojena meram in zahtevam delavčevega telesa, preintenzivno ali premonotono delo, delovno mesto vzbuja klavstrofobijo ali osamljenost, konfliktni odnosi med ljudmi, delavec nima možnosti sodelovati, čeprav se od njega veliko zahteva, slab nadzor nad delom, način reagiranja in pripravljenost v primeru sile, slabo vzdrževanje opreme, izmensko delo, nočno delo, pri poslovanju je delavec ogrožen zaradi nasilja kupcev oziroma strank, delo revizorjev, policistov, inšpektorjev, delo z živalmi, neugodne vremenske razmere, delo pod vodno gladino, spreminjajoča se delovna mesta itd.

VIR:

Pravilnik o načinu izdelave IZJAVE O VARNOSTI Z OCENO TVEGANJA (Uradni list RS, št. 30/2000), s katerega zahtevami morajo delodajalci uskladiti delovna mesta najkasneje do 27.7.2001.

INFORMATIKA

UPORABA MOBILNIH TELEFONOV ZA PRENOS PODATKOV PO SVETOVNEM SPLETU

Uporaba mobilne enote za dostop do svetovnega spleta, in to od kjerkoli, je sedaj v polnem razcvetu. Hitrosti prenosa podatkov se neprestano večajo tako, da sedaj lahko rečemo, da že predstavljajo alternativo uporabi stacionarnih linij.

Prenosi podatkov s takimi hitrostmi temeljijo na hitrem prenosu podatkov (HSCSD).

Osnovne karakteristike omenjene storitve, ki jo trenutno v Sloveniji ponuja le Mobitel, so :

HSCSD (ang. High Speed Circuit Switched Data) je storitev, ki omogoča hitrejši prenos podatkov - dosedanja hitrost prenosa podatkov (14,4 kb/s) se s HSCSD poveča do 43,2 kb/s, odvisno od obremenjenosti omrežja.

Tako lahko hitreje prenašamo različne datoteke, prebiramo e-pošto ali deskate po internetu. Hitrejši prenosi pomenijo krajši čas podatkovnih zvez, torej tudi nižje stroške.

HSCSD omogoča združevanje časovnih intervalov (Time Slot) prenosnega kanala. Normalno si 1 prenosni kanal deli 8 uporabnikov. Do njega dostopijo zaporedno, drug za drugim, torej ima vsak od njih prenosni kanal na voljo 1/8 časa (en časovni interval). Teoretično bi en uporabnik lahko zasedel vseh 8 časovnih intervalov, v praksi pa smo

Pozdravljeni v julijski izdaji priloge "Informatika"!

V julijski izdaji glasila "Naš glas" bomo pisali:

- **Uporaba mobilnih telefonov za prenos podatkov po svetovnem spletu**
- **V sekciji Pomoč in triki bo prikazano naslednje:**
 - Posebna predstavitev okna pregleda v Word dokumentih
 - Razširjeni izbor označevnja besedila

bolj realni, zato govorimo o možnosti 4-kratne hitrosti (4 združeni časovni intervali za 1 uporabnikovo zvezo).

Trenutno v Sloveniji omogočata le dve mobilni napravi celoten izkoristek prenosa podatkov do 45 kbs in sicer :

- Mobilni telefon Nokia 6210
- Mobilni kartični telefon Nokia Card 2.0

Mobilni kartični telefon Nokia Card 2.0 je v osnovi PCMCIA kartica, ki po vključitvi v prenosni računalnik opravlja funkcije modema (prenos podatkov), navadnega mobilnega telefona, hkrati pa ima uporabnik omenjene kartice s priloženimi programi možnost celovitega nadzora nad klici (možnost uporabe interaktivne tajnice)

Izgled in lastnosti kartičnega telefona Nokia Card 2.0 so :

Tip :	vgradni v prenosni računalnik
Teža :	58 g
Velikost :	124x54x10
Omrežje :	Deluje na območju 900 in 1800 Mhz
Hitrost prenosa :	HSCSD

INFORMATIKA

SEKCIJA POMOČ IN TRIKI - NAJ VIDIM VSE

Možnosti [?][X]

Sledenje spremembam		O uporabniku		Združljivost	Mesta datotek
Pogled	Splošno	Urejanje	Tiskanje	Shranjevanje	Črkovanje in slovnica

Pokaži

☒ Označeno besedilo	☒ Animirano besedilo	☐ Kode polj
☐ Zaznamke	☒ Vodoravni drsnj trak	Senčenje polj:
☒ Vrstico stanja	☒ Navpični drsnj trak	Ko je izbrano
☒ Zaslonske namige	☐ Ograde za slike	

Oblikovne oznake

☐ Tabulatorski znaki	☐ Skrito besedilo
☐ Presledki	☐ Pogojni vezaji
☐ Oznake odstavkov	☒ Vse

Možnosti spletne postavitve in postavitve za tiskanje

☒ Riske	☒ Navpično ravnilo (samo v pogledu postavitve tiskanja)
☐ Sidra za predmete	
☐ Meje besedila	

Možnosti orisnega in navadnega pogleda

☒ Prilagodi oknu	Širina področja za slog:
☐ Pisava za osnutek	0 cm

Pri delu z besedilom v urejevalniku Word se dostikrat zgodi, da zaradi izbrane stopnje povečave ali preozkega okna urejevalnika ne moremo videti celotne vrstice besedila. Sicer imamo na voljo posebno nastavitve povečave na "širino strani" (Page Width), vendar so v tem primeru črke lahko že tako majhne, da ne moremo udobno brati in popravljati besedila. Pomikati se po besedilu z vodoravnim drsnikom pa ni najbolj prijetno opravilo, vsaj dokler Microsoft na miško ne bo dodal še vodoravnega kolesca.

Na srečo pa si lahko pomagamo s posebno nastavitvijo pogleda. Kadar besedilo urejamo v običajnem ali opisnem pogledu, se to lahko iz

vrstice v vrstico lomi na zaslonu drugače, kot se bo iztiskalo na papir. Tako lahko v omenjenih pogledih za vedno odpravimo vodoraven drsnik, ne glede na izbrano stopnjo povečave.

Najprej izberemo ustrezen pogled. To lahko storimo z gumbi na dnu okna ali z izbiro ukaza **Pogled** → **Navaden/View** → **Normal**.

Kot že omenjeno, tovrsten prikaz deluje tudi v opisnem pogledu (**Pogled** → **Oris/View** → **Outline**).

V teh dveh pogledih so dejavne nekatere posebne nastavitve, ki jih dosežemo z izbiro ukaza **Orodja** → **Možnosti...** / **Tools** → **Options...**

skrivajo pa se pod jezičkom **Pogled/View**.

Nemoten pogled na besedilo si bomo omogočili z vklopom stikala **Prilagodi oknu/Wrap To Window**.

Nastavitev spremeni prikaz besedila tudi pri pomanjšavah. Vrstice so takrat na zaslonu daljše od dejanske širine pri tiskanju.

Besedilo v Microsoft Wordu lahko zapisujemo tudi v posebne okvirje. Ti okvirji so na začetku sicer pravokotne oblike, a ker jih Word obravnava kot narisani predmet, jim lahko priredimo tudi drugačno obliko, npr. stripovski oblaček.

INFORMATIKA

RAZŠIRJEN IZBOR

Uporabniki urejevalnika Microsoft Word lahko pri označevanju besedila uporabimo tipko F8, s katero razširimo izbor. Če še nismo označili ničesar, bo prvi pritisk na tipko omogočil razširjeni izbor (to lahko opazimo v vrstici stanja, kjer se prikaže oznaka RAZ/EXT), nadaljnji pritiski pa bodo po vrsti označevali:

- trenutno besedilo,
- stavek,
- odstavka,
- celotno besedilo.

Kadar je razširjeni izbor omogočen, lahko natančneje določamo izbrano območje zgolj s tipkami za pomik po besedilu (ni treba držati še dvigalke). Razširjeni izbor izklopimo s pritiskom na tipko Esc.

Tipka F8 pa nastopa tudi v zanimivi kombinaciji, povezani z izbiranjem besedila. Če pritisnemo kombinacijo **Ctrl+Shift+F8**, bomo vklopili označevanje stolpcev. S tipkami za pomik po besedilu sedaj označujemo pravokotna območja besedila. Ko na označenem besedilo uporabi-

mo, se stolpčni način označevanja samodejno izklopi. Seveda ga lahko onemogočimo tudi predčasno, s pritiskom na tipko o. Pri označevanju pravokotnih območij moramo biti pozorni, saj so v območje vključeni le tisti znaki, ki so v celoti znotraj pravokotnika.

Označevanje pravokotnih območij je mogoče uporabiti še hitreje. Medtem ko držimo tipko Alt, z miško preprosto označimo zeleni pravokotnik.

Nelson Šorgo
Sandi Kosmina

POSEBNA PONUDBA

DOLENJSKE IN ŠMARJEŠKE TOPLICE

Posebna ponudba za Primorce!

Z brezplačnim avtobusnim prevozom v Dolenjske in Šmarješke Toplice od 19. do 26. avgusta 2001!

Kaj vključuje program?

- 7 polnih penzionov,
- pregled pri zdravniku,
- kopanje v termalnih bazenih,
- 1-krat biserno kopel ali 1-krat savno,
- 2-krat predavanje z zdravstveno vsebino,
- sobotni ples, družabni in kulturni program.

Cena:

Dolenjske Toplice (Hotel Vital ali Kristal****):	55.126 SIT
Šmarješke Toplice (Hotel Krka ****):	58.700 SIT

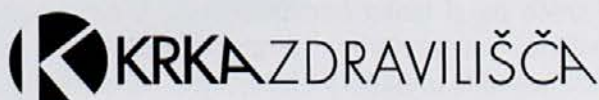
- Cena velja na osebo v dvoposteljni sobi. Turistična taksa in zavarovanje nista vključena v ceno.
- Cene že vključujejo vse popuste, nanje pa ni več dodatnih popustov.
- Možnost plačila na tri obroke s čeki.
- Popusti za otroke!
- Doplačilo za enoposteljno sobo v Dolenjskih Toplicah 1.600 SIT, v Šmarjeških Toplicah 2.300 SIT.

Avtobus bo 19. avgusta odpeljal z avtobusnih postaj:

Koper (14.00), Spodnje Škofije (14.30), Črni Kal (14.45), Kozina (15.00), Divača (15.15), Sežana (15.30), Senožeče (16.00), Razdrto (16.10), Postojna (16.30).

Informacije in rezervacije:

Dolenjske Toplice 07 39 19 400, 39 19 500
Šmarješke Toplice 07 30 73 230, 30 73 030

NAMESTO KORISTNIH PREDLOGOV

Najpomembnejših poglavij zgodovine niso pisali vladarji, še manj vojščaki, ampak izumitelji!

Za en kilogram računalniškega čipa Pentium III 800 MHz zasluži proizvajalec več kot 225.000 krat toliko kot za kilogram vroče valjanega železa.

Po podatkih revije Fortune (marec 2000) se je v 20. stoletju število prebivalcev ZDA povečalo za štirikrat, bogastvo vsakega od njih za petkrat, a skupna teža vseh proizvedenih izdelkov je ostala enaka.

Leta 1970 je bila najbogatejša (beri: najinovativnejša) država sveta 150-krat bogatejša od najrevnejše (najmanj inovativne). Po podatkih Svetovne banke je do danes to razmerje naraslo na več kot 500:1.

Nedavna raziskava univerze UCLA iz Los Angelesa je pokazala, da je med smehom, radovednostjo in ustvarjalnostjo neposredna povezava. Kaže pa, da ljudje s starostjo te vrline izgubljam. Po ugotovitvah raziskave se petletni otroci vsak dan 98-krat spopadejo z izzivi, ki zahtevajo ustvarjalnost, 113-krat se smeji in 65-krat sprašujejo. Pri 44 letih se naš vsakdan skrči na vsega dve ustvarjalni nalogi, enajst smehov in šest vprašanj.

“Modre” misli velikih mož

“Kdo za vraga bi si sploh želel, da bi slišal igralce govoriti?!?” - H. M. Warner, ustanovitelj filmske družbe Warner Bros., leta 1927, v časih nemega filma

“Prav nobenega razloga ni, da bi katerikoli posameznik imel računalnik doma.” - Ken Olsen, ustanovitelj in predsednik računalniške korporacije DEC, 1977

“Za vse svetovne potrebe bi čisto zadostovalo kakih pet ali šest računalnikov”, je ocenjeval Thomas Watson, predsednik družbe IBM pred pol stoletja.

“Čisto mogoče je, da v prihodnosti računalniki ne bodo tehtali nič več kot tona in pol.” - Revija Popular Mechanics, 1949

*“Nekateri vidijo reči, kakršne so, in sprašujejo: zakaj?
Jaz sanjam reči, ki jih ni nikoli bilo, in se sprašujem: Zakaj pa ne?”
George Bernard Shaw, irski dramatik, Nobelov nagrajenec za literaturo.*

MARKETINŠKE AKCIJE

DIŠI TAKO, KOT VEDNO - OD ZAMISLI DO IZVEDBE - UVAJANJE NOVE EMBALAŽE

Ste že opazili, da je malo trgovcev, ki se ne pritožujejo nad tem, kako zelo težko je prodajati? Izdelati je baje veliko lažje. Po tej trditvi bi bili v Drogi lahko zadovoljni. Čemu pa bi proizvajali, če izdelkov ne bi prodajali? Vsi smo v isti kaši, saj je izdelano treba prodati, tako ali drugače. Trgovec ima "na grbi" izdelke številnih tudi nam konkurenčnih proizvajalcev in bi bila skrb za vse prevelika - če ne želimo uporabiti besedice predraga.

O skritih stvareh

Nekatere stvari so tako skrite, da se človeku za hip zazdi, kot da jih ni. Kot da nikoli niso obstajale. Ne najde jih oko slehernika, ne zaznajo jih občutljive blazinice naših prstov in tihe so kot spomini na tiste najbolj intimne trenutke, ki jih ne zaupamo nikomur. Ker so samo naši, z nikomer deljivi, in za vedno ostajajo samo del nas in naše minljivosti.

Vendar pa v vsej svoji tihoti le govorijo, čeprav njih govorica ostaja razumljiva samo nam. Četudi bi jo skušali pojasniti, je drugi ne bi razumeli. Nekaterih stvari se pač ne da pojasniti, nam pa so tako samoumevne, kot neprekosljivo omamen vonj oblaka iz skodelice, ki nas še vedno družijo ob nedeljskih popoldnevih, preden se raztepmo vsak po svojih poteh... Vedoč, da se bodo prihodnje nedelje ponovno zllle v ero. Verjetno prav zato, da bi si govorili o skritih stvareh.

Ko bi se vsaj nekatere trenutke dalo prestaviti v brezčasje...in vse, kar imamo radi.

Svojemu izdelku moramo sami zagotoviti pot do kupca! Kako?

Vse se začne z ustreznim obveščanjem. Če gre za nov izdelek, ga moramo porabniku predstaviti in pri tem poudariti vse njegove prednos-

ti, predvsem tiste, ki jih ima pred konkurenčnimi izdelki; pri že uveljavljenem, znanem izdelku pa moramo poskrbeti, da kupca seznanimo z vsemi pozitivnimi spremembami, ki jih je izdelek doživel.

V Drogi d.d. proizvajamo na stotine izdelkov in skrb za njihovo prodajo je velika ne glede na blagovno skupino, ki ji pripadajo. Toda kljub temu se pri posameznih skupinah izdelkov lotevamo različnih akcij tržnega komuniciranja. Vse je odvisno od finančnih sredstev, ki jih ima izdelek na voljo, oziroma kolikšna sredstva za te dejavnosti si lahko izdelek privoščijo glede na tržni delež, ki ga ima.

Barcaffe je zagotovo Drogina vodilna blagovna znamka, zato je tudi sredstev, namenjenih njenim akcijam tržnega komuniciranja, največ, akcije pa so najzahtevnejše in najučinkovitejše.

Zakaj in kako se je Droga lotila uvajanja nove embalaže blagovne znamke Barcaffe, nas v uvodniku "Barcaffe v novi embalaži iz nove tovarne" seznanja vodja blagovne znamke, gospod Franci Čelhar.

V tem prispevku vam bomo na hitro predstavili akcijo tržnega komuniciranja ob uvajanju nove embalaže kavnih mešanic in se nekoliko več pomudili ob snemanju televizijskega spota.

Pri tem sta nam pomagala gospoda Marko Majer, direktor agencije Mayer & Co., in Gregor Vesel, režiser.

V posebnem natečaju za izpeljavo oglaševalske akcije ob uvajanju nove embalaže Barcaffe, v katerem smo povabili k sodelovanju pet agencij, je bil izbran predlog agencije Mayer & Co. iz Ljubljane. Akcija je sestavljena iz treh stopenj

MARKETINŠKE AKCIJE

G. Marko Majer, direktor agencije Mayer & Co.

(faz) delovanja: **dvig pozornosti, uvajanje nove embalaže in utrjevanje podobe.** Sporočilo, ki ga akcija prenaša, pa je: **DIŠI TAKO, KOT VEDNO**, kar pomeni, da je vsebina še vedno ista, le embalaža je nova.

Sporočilo zaznamo tudi v TV-spotu. Prav gotovo se nekaj podobnega dogaja tudi z znanimi osebami, ki že leta sodelujejo pri tržni komunikaciji kave Barcaffe: Andrej Šifrer, Tone Vogrinec, Boris Strel in drugi.

Vsebina ostaja ista, to so isti ljudje, zelo verjetno pa je, da so se na zunaj spremenili, postarali, toda njihov okus, vsaj kar zadeva dobro kavo, je še vedno isti.

O zamisli in izpeljavi akcije je govo-

“Z Drogo sodelujemo že nekaj let in mislim, da obojestransko zelo uspešno. Naš prvi projekt je bil vezan na sadne čaje 1001 CVET in lik Primoža Peterke. Pri tem projektu smo se prvič poskusili, kako sadne

Režiserjeva navodila; pred snemanjem se zdi vse tako zelo lahko...

ril Marko Majer, direktor in včasih tudi kreativni direktor agencije Mayer & Co. Pri tem je želel omeniti tudi prejšnje uspešno sodelovanje z Drogo.

okuse čajev predstaviti trgu in obenem narediti tako oglaševalsko akcijo, ki bi bila zanimiva, opazena in obenem tudi učinkovita. Mislim, da so bili rezultati akcije presenetljivo dobri, celo nad pričakovanji. Naslednji projekt je bil Argeta. Pri pašteti smo se srečali s težjo nalogo, saj je pašteta pri fotografiranju videti zelo brezoblična. Tudi tu nam je uspelo; z obnovitvijo znamke Argeta so se začele nove smernice na slovenskem trgu, saj so po akciji na vrat na nos začeli oglaševati tudi vsi Drogini tekmeči.

Kava je izziv. Prvič zato, ker je ena najpomembnejših Droginih izdelkov, in drugič, ker imamo Slovenci do kave prav poseben odnos; z njo se prebujamo, ob njej sklepamo prijateljstva, ob njej se krešejo zamisli. Skrb, ki smo jo imeli ob tej nalogi, je bila: kako povedati ljudem, da je okus kave Barcaffe še vedno enak,

MARKETINŠKE AKCIJE

spremenila se je le embalaža. Vemo, da so ljudje navajeni na neki okus in se vsakič bojijo sprememb. Kako torej posodobiti embalažo brez (večjih) negativnih posledic?

Naša kreativna ekipa - oblikovalci, kreativni direktorji, pisci reklamnih besedil in vodje projektov - je sedela skupaj kar na nekaj sestankih in razmišljala o tem, kako združiti dve protislovni nalogi v eno učinkovito akcijo.

Skratka, predstaviti novo embalažo, hkrati pa zagotoviti ljudem, da je tisto, kar jim je všeč, okus kave Barcaffe, še vedno nespremenjen, enak.

Pri tem smo se naslonili na tradicijo, na poslovnost oziroma na velik tržni delež. Po nekaj prečiščevanjih različnih konceptov smo prišli do tega, da moramo porabnikom obljubiti, da ima kava še vedno isti okus, prepoznamo pa jo po vonju. Iz tega se je rodil slogan: **Diši tako, kot vedno.**

Oglasna akcija je zasnovana večstopenjsko. Namen prvega dela

akcije (v žargonu ga imenujemo teaser) je, da zbudi pozornost, vendar še ne pove, za kaj gre. V tej fazi uvajamo pozicijski slogan: **Diši tako, kot vedno.** Slogan potem z različnimi komunikacijskimi orodji pripeljemo do točke, ko povemo, da je to, kar diši kot vedno, paleta kav Barcaffe, vendar je zdaj v novi preobleki. Za to bomo uporabili različna orodja: od veleplakatov do dišečih kartic, TV-spota in tiskanih oglasov.

Kartica bo poslana po vseh gospodinjah v Sloveniji, veliko pričakujemo tudi od TV-spota. Na zalogi pa imamo še nekaj drugih orodij.

Zamisel agencije je prevzel v roke režiser Gregor Vesel, ki je slogan **"Diši tako, kot vedno"** poskušal kar se da najbolje upodobiti.

Režiserja smo povprašali o morebitnih razlikah med snemanjem TV-spota za prehrabeni izdelek in spoti, ki oglašujejo druge izdelke, in o tem, kaj mu pomeni snemanje TV-spota za kavo Barcaffe.

"Snemanje spotov za hrano se zagotovo razlikuje od snemanja za neprehrabene izdelke. Hrana je svojevrsten izdelek, ki gre skozi usta in želodec, zato moraš paziti, kaj z njim počneš in kako. Gre za porabo in prijem ne moreš početi raznih neumnosti, kot je to dovoljeno pri drugih izdelkih. Pri avtomobilih, kavbojkah in drugih oblačilih se lahko bolj posvetiš vsebini, lahko pripoveduješ zgodbe. Pijača in še veliko bolj hrana pa sta svojevrstni področji oglaševanja. Tu gre za posebne zgodbe, s katerimi nikakor ne želimo škoditi izdelku.

*Budno režiserjevo oko: Gregor Vesel v elementu

MARKETINŠKE AKCIJE

Diši kot vedno! Tone Vogrinec, Boris Strel in Andrej Sifrer - njihov okus, vsaj kar se dobre kave tiče, je enak.

Kava je posebna stvar. Pri njej zasledimo previdno oglaševanje. Je kraljica, ki nam sproža razne potrebe, želje, asociacije na toplo, lepo, prijetno; ni nikakršnih negativnih izkušenj, ki bi jih lahko imeli z njo.

Kava Barcaffe je še bolj svojevrstna. To je blagovna znamka, ki je oglaševana do konca, saj jo pozna večina Slovencev. Gre za znamko, ki si ne utira poti, temveč se le potrjuje.

Zato ni treba, da je spot nasilen, opozoriti mora le na to, da je kava Barcaffe prva in največja.

Barcaffe je že generično ime za druge kave.

Namen TV-spota je oglaševati novo embalažo in opozoriti na staro vsebino. Slogan "Diši tako, kot vedno", je uprizorjen v slogu starih zvezd barcaffeya (ki so kavo oglaševale celo desetletje) z novimi obrazi v nekem toplim družinskem ozračju.

TV-spota za kavo še nisem snemal, Drogin je prvi. Vsaka reklama, ki jo snemaš, pomeni določen izziv, vendar režiserje, tako kot tudi mene, zanimajo zanimivi scenariji, zgodbe navihanosti, hudomušnosti, osebnih estetik. Pri tem spotu pa vidim neke druge vrste izziv: narediti optimalno in vrhunsko fotografijo, dišeč izdelek. S takim izzivom se še nisem srečal."

Koliko časa traja snemanje spota?

"Intenzivne priprave potekajo približno 14 dni; pripravljajo se scenografija, delajo se kasti. To je čas, ki je minimalen. S posnetim materialom (še isti dan) odpotujemo v München, kjer nam ga razvijejo in prepisujejo na ustrezne medije, kasete, s katerimi lahko spravimo reklamo v računalnik. Material je še najmanj sedem do deset dni v post-produkciji, kjer se pripravlja slika in opravi montaža, nato gre h glasbeniku. Pri njem je toliko časa, kolikor ga je pač na voljo, vendar ga ponavadi ni veliko. Spot je avdiovizualen medij in zvok je zelo pomemben. Z glasbo, zvokom lahko pridobimo ogromno, lahko pričaramo razpoloženje. V tujini se tega veliko bolj zavedajo in zvoku namenjajo več časa, pri nas mu ga premalo.

MARKETINŠKE AKCIJE

Pri reklamah se zvok ponavadi pripravlja v postprodukciji, saj večinoma snemamo s kamerami, ki so hitreje od filmskih (imajo več slik na sekundo) in so zelo glasne. Pri zvočnem snemanju bi posneli tudi zvok kamere, nekakšno brnenje v ozadju. Tudi v tujini ne snemajo zvoka sočasno, razen v posebnih primerih.

Pri spotu Barcaffe ne bomo uporabljali nagovorov, saj gre za sporočilo "diši"; naše junake bo nekaj motilo, nekaj jih bo prebujalo. Igralci bodo to odigrali, in ne izgovarjali v živo. Vonj je zelo težko posneti, tako rekoč je to nemogoče."

Kako poteka snemanje spota Barcaffe?

"Tako kot vedno poteka snemanje.

Ves čas so težave, ves čas gre nekaj narobe, ampak to je normalno. Tako se stvari zavlečejo. Vedno računamo, da bomo končali tri ure prej, kot nam sicer to uspe. Vmes pa popijem ogromne količine kave Barcaffe."

Kot smo že omenili, je akcija sestavljena iz treh faz delovanja. V posameznih fazah bodo uporabljena različna komunikacijska orodja, ki bodo opozarjala na novo preobleko družine Barcaffe. Veleplakat, časopisnim zamaškom, aromatiziranim vloženkam in krajšim TV-spotom v fazi dviga pozornosti se bodo v fazah uvajanja nove embalaže in utrjevanja podobe pridružili še revialni oglasi, radijska sporočila in bannerji (oglasni na internetu). Med uvajanjem nove embalaže bodo predvajani daljši TV-spoti pa tudi veleplakati nas bodo

dlje časa opozarjali na posodobljeno embalažo kavnih mešanic Barcaffe.

Majda Vlačič
Foto Jaka Jeraša

Prizor iz televizijskega spota

ŠPORTNI DOGODKI

22 LET PRIJATELJSTVA

V začetku julija so se že dvaindvajsetič srečali zaposleni v PODRAVKI in DROGI, in sicer na slovenski strani Dragonje. Letošnje srečanje je bilo jubilejno - že 10 let namreč nosi oznako MEDNARODNO SREČANJE PRIJATELJEV.

Vročega sobotnega popoldneva, 7. julija, smo se prijatelji z ene in druge strani Dragonje zopet srečali. Dosedanja srečanja so bila med PODRAVKO Umag in Drogo ZAČIMBA, kar pa ostaja zgolj lep spomin; Začimbe namreč ni več. To pa ni povzročilo slabega počutja. Udeleženci smo bili soglasni, da je pomembnejše naše druženje. Prijateljstvo je že zdavnaj pognalo korenine, ki jih zlepa ne bo utrgal nikakršen vihar. Ne pozabimo, da so se srečanja med prijatelji vrstila tudi v najtežjih, devetdesetih letih, v času osamosvajanja ene in druge države.

Za bralce, ki morebiti tega ne veste, zapišimo, kako se je prijateljstvo začelo. PODRAVKA je hrvaška gospodarska družba živilske industrije, torej konkurenca DROGI. To pa ni oviralo sodelavcev - bili so to vzdrževalci strojev ene in druge tovarne - ki so si pred dolgimi leti priskočili na pomoč z rezervnimi deli ali drugimi uslugami z namenom, da bi stroji pakirali čaje. Enkrat so si privoščili tudi nogometno tekmo. Torej sta boter temu prijateljstvu DELO in NOGOMET. Odtlej se, kot zapisano, fantje srečujejo, odigravo prijateljsko tekmo in na koncu kakšno zapojo.

Seveda so si v teh 22 letih, ki so odfrčala kot bi mignil, fantje pridobili številne sodelavce - navijače, letem se pridružijo tudi družinski člani in veselje je popolno.

Proti jutru, ko smo se razhajali, smo si obljubili, da se ob letu osorej zopet srečamo, takrat na drugi, hrvaški strani Dragonje.

Na prijateljskih tekmah si navadno izmenjajo skromna darilca. To so storili tudi naši nogometaši na nogometnem igrišču v Šmarjah. Tik pred pričetkom mednarodne prijateljske tekme med PODRAVKO iz Umaga in DROGO iz Izole.

Tekma se je pričela. Zelena je barva PODRAVKE, bela pa DROGE. Čeprav je to prijateljska tekma, je treba pokazati, kaj znamo.

ŠPORTNI DOGODKI

Navijači PODRAVKE. Iz njihovih pogledov lahko razberemo, da vodijo gostje. Veseli so vsakega gola, ampak če že mora biti, naj bo v "njihovi" mreži.

Selektor DROGINIH fantov, Jože Sörgo, in organizator letošnjega srečanja Bruno Gei, v tem trenutku fantov DROGE niso videli med zmagovalci.

Odigrana je 22. tekma med prijatelji PODRAVKE in DROGE. Prvi z leve, ki čepi, je g. Giorgio ali Jurij, tisti večer so ga pač tako klicali, selektor nogometašev iz PODRAVKE.

ŠPORTNI DOGODKI

Tretji z leve, Gino Brajko, PC NOVA TOVARNA, drži pokal zmagovalca. Drugi z desne je prejel pokal za drugo mesto, ki je pripadlo PODRAVKI, tretji z desne, Bruno Flego, DROGA, je prevzel PREHODNI POKAL PRIJATELJSTVA, medtem ko je drugi z leve, Jože Šorgo, od Podravke prevzel pokal v znak dolgoletnega prijateljstva. Prijatelji iz PODRAVKE so na ta pokal vtisnili spomine na potek srečanja in navedli, da se prijateljstvo nadaljuje, čeprav z novim imenom. V sredini vidimo našo in njihovo Ljubico Činkl, zaupnico sindikata v PC NT, ki med našimi fanti nosi glavno zaslugo za prijateljstvo z obeh strani reke Dragonje.

Prehodni pokal je zasluga vseh udeležencev, zato ni naključje, da moramo iz njega vsi srkniti požirek.

ŠPORTNI DOGODKI

Prvi z desne je gospod Marvie Radin iz PODRAVKE. Dolga leta je bil sodnik na naših tekmah prijateljstva. Letos je imel težave z gležnjem in ni mogel soditi. Ne glede na to je z oporo (palico) vseeno prišel na srečanje prijateljev. Ob njem sedi Josip Kraljevič, ki je že mnogo let v DROGI, živi pa na drugi strani, v Mariji na Krasu. On najbolje ve, da besede NAŠI in VAŠI kaj malo pomenijo, ker smo vsi prijatelji!

Tole fotografijo pa podarjamo vsem drogovcem iz mesnega programa, ki so se prijateljske tekme med PODRAVKO in DROGO prvič udeležili in spoznali nove prijatelje ter tako pokazali tudi dojemljivost za družabna srečanja zaposlenih.

PROSTI ČAS

SLIKATI PO PREDLOGI NI LAŽJE KOT USTVARJATI AVTORSKO DELO

Kdo ve, koliko umetnikov je med nami! Vseh prav gotovo ne bomo nikoli spoznali, saj nekateri močno skrivajo svoje konjičke. Tokrat pa nam bo uspelo predstaviti ljubitelja likovne umetnosti Žana Masalina. Že v vrtcu je risal in barval več kot drugi otroci. Vzgojiteljica je to opazila in ga spodbujala, tako da je dobil barvic, kolikor je hotel, in je lahko risal tudi, ko so drugi morali spat ...

v ravnateljstvo pisarno in bil nemalo presenečen. Vse njegove slike, nagrajene na šolskih tekmovanjih, so visele po stenah ravnateljstvo pisarne...!

Žan opravlja dela pomočnika v živilstvu v PC NOVA TOVARNA. V Kopru je zaključil Srednjo kovinarsko šolo, samoplačniško pa je obiskoval različne tečaje za slikarstvo. Je član Kulturnega društva LIK Izola, v katerem se družijo ljubitelji slikarstva pod mentorstvom akademskega slikarja Tea Tavžlja. Poskušajo se v različnih tehnikah. Žan pravi, da je koristno in tudi zanimivo slikati v takšnem društvu, vendar pa da "to ni to", ker najraje slika sam, brez omejitev

Kasneje, v osnovi šoli so bila organizirana tekmovanja likovnikov (ex tempore) in vedno je bil nagradjen tudi njegov izdelek. Slik pa ni dobil nazaj, vedno so jih nekam oddali, sam ni vedel kam. Popolnoma naključno je v osmem razredu zašel

Mladi umetnik mi je nanizal toliko podatkov o poteh nastajanja umetniške slike, da bi skoraj še jaz (ki razen ljubezni do likovne umetnosti nimam nikakršnega smisla za slikanje), lahko pričela s slikanjem. Žan je povedal tudi, da je zmotno

Motiv iz francoske revolucije, kopija po reviji Svet knjige. Navadna lesena barvica. Žan je imel takrat 10 let.

mislimi, kako je lažje slikati po predlogi, delati kopijo kot avtorsko sliko. Nak, delati kopijo pomeni dobro, zelo dobro opazovati original, posnemati, dodajati, odzemanje. Zato pa obstajajo dobre in slabe kopije! Osnove Žanovih umetnij so fotografije. In pa njegove oči. Hodi po mestih, naravi, muzejih, gleda in si vtisne v spomin. Ko pride domov pa slika.

Ateljeja Žan nima. Njegov delovni prostor je njegova soba doma v Izoli, kjer živi "od vedno", čeprav se je rodil v Kopru. Starša sta domačina iz Sočerge.

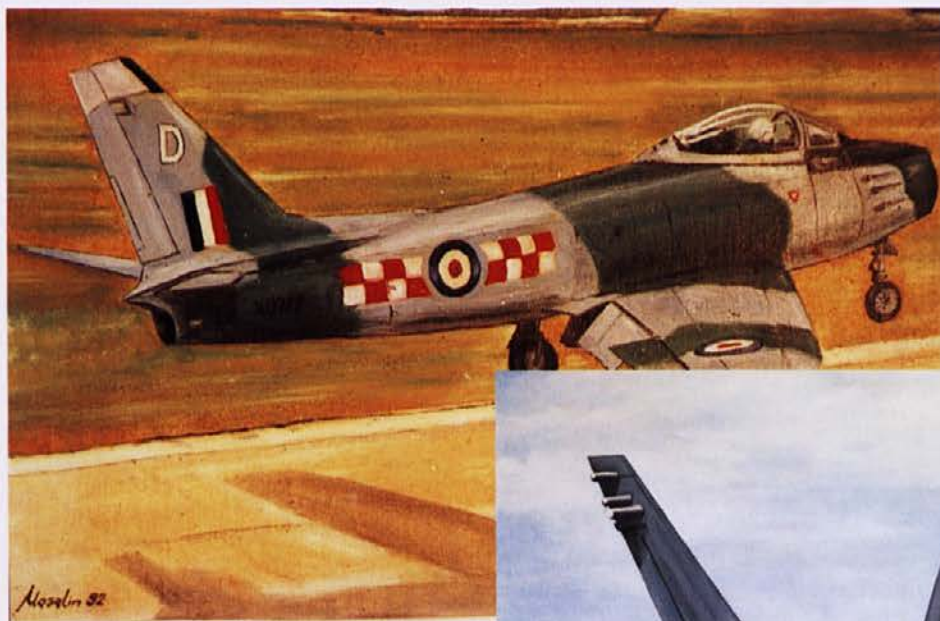
Kdaj pa Žan slika? Tega ne more povedati, ker sam ne ve. Kadarkoli in nikoli. Kadar "ga prime". Ravno tako je težko reči, koliko časa slika. Od pol ure do celega dneva. Kadarkoli ima dovolj energije.

(tekst sledi na str. 31)

Kopija slike, velikost originala. Ob tej sliki Žan pravi: "Več ko slikaš, več vidiš!"

PROSTI ČAS

Obe sliki sta nastali na osnovi fotorealizma (predloga je torej fotografija), vendar prva, rumene barve leta 1992, druga, sive barve pa leta 2000. Umetnik tako spremlja razvoj lastnega umetniškega ustvarjanja.

Slika je nastala leta 1989. Ideja zanjo je nastala v umetnikovi glavi. Zanimivo je, da je mladi umetnik sam naredil tudi platno in okvir za sliko!

Originalno sliko je naredil švedski umetnik v 19. stoletju. Žan Masalin pa je naredil kopijo originala v velikosti originala.

PROSTI ČAS

Včasih pa zgubiš občutek za čas, pravi Žan, in bi lahko slikal več dni skupaj.

Žan mi je tudi povedal, da se v likovnem društvu učijo, da "čimmanj črt določa lahkotnejšo sliko, ta naredi večji efekt"... . No, sam slika po svoje. Še to: Žan je svoje slike razstavljal na razstavi likovnikov umetnikov v Velenju in v Izoli.

"V naravi" Slika, nastala po umetnikovi lastni zamisli.

Avtentičen konstrukt slike. Sicer pa domača, mediteranska motiva, nastala letos.

Navadni svinčnik. Anatomija konjske glave. Študij po gradivu.

Našemu mlademu sodelavcu želimo mnogo lepih doživetij in uspehov pri likovnem ustvarjanju in pa seveda dobro počutje med sodelavci v novi tovarni. Najlepša hvala za posredovana sporočila o nastajanju likovnih del in tudi za objavo lastnih del v NAŠEM GLASU!

Tekst in fotografije Dragica MEKIŠ

Grad na Danskem. Predloga je fotografija. Platno v velikosti 100 x 170 cm je umetnik sam naredil, sicer pa je to olje na platnu....

ŠPORTNI DOGODKI IN ODMEVI

DROGA PRI SAN ANTONIO SPURSIH

Med našim letošnjim potovanjem po jugu ZDA s ŠKL-jevci smo popolnoma nepričakovano in izven programa cel dan preživali s predstavniki NBA ekipe San Antonio Spurs. To je bil tudi dan, ko se je moje mnenje o omejenih Američanih vsaj malce omililo, za kar ima zasluge predvsem gospod Buford, podpredsednik San Antonio Spursov.

Ameriške košarkarske dvorane so si podobne kot jajce jajcu. Vse so največje, najlepše in sprejmejo največ gledalcev. Pravzaprav bi bilo dovolj spodobno že, če bi si med našim potovanjem po ZDA ogledali samo eno. Ampak ne, mi smo imeli na programu ogled prav vseh, ki jih bomo srečali na poti.

Vaša posebna poročevalka iz NBA in Vernon Maxwell, igralec Dallas Mavericksov

In tako sem se tistega majskega dne popolnoma nezainteresirano podala v prostore dvorane NBA moštva San Antonio Spurs, da bi čim hitreje preživela še en ogled dvorane. Potem ko sem pred dvema letoma videla dvorani ekip Miami Heat in Orlando Magic, na tem potovanju pa še dvorano Houston Rocketsov, sem jih bila sita čez glavo. Ampak ko si najmanj pripravljen, te ponavadi kaj preseneti. Videti prazno dvorano ali pa v njej doživeti NBA tekmo, je bistvena razlika!

Začetek je bil popolnoma nenevaren. Upravitelj dvorane (po naše bi mu verjetno rekli kar hišnik) nam je vse razložil in razkazal. Kot vse ostale je tudi dvorana Alamodome res nekaj veličastnega. V njej prirejajo najrazličnejše prireditve in igrajo najrazličnejše športe - od hokeja na ledu do dvoranskega ameriškega nogometa, košarke, ... pogosti pa so tudi razni rock koncerti. Od prireditve je odvisno, kako razporedijo sedeže

in koliko gledalcev sprejme dvorana. Za košarkarske tekme je na voljo 37.000 sedežev, saj dvorano pregradijo z zavesami približno na polovici njene velikosti, kar pomeni, da na rock kon-

certih lahko v njej sedi tudi do 70.000 gledalcev. Na hodnikih pred dvorano se vrstijo stojnice s hitro hrano in prinašanje hrane v dvorano je obvezen del tekme.

Ob vsakem ogledu dvorane je seveda obvezen postanek v SKY BOXih. Z bogastvom se Američani izredno radi hvalijo. (Med ogledi mest te obvezno peljejo v mestno četrt, kjer živijo najbogatejši meščani in ti za vsako hišo povejo, koliko je stala.) Sky boxi so nekakšne lože, postavljene prav pod vrh košarkarskih dvoran, iz katerih si ogledujejo tekme pomembneži. Stvar deluje tako, da te lože zakupijo bogata podjetja za celo sezono (cene najema so vrtoglave in se gibljejo blizu 100.000 dolarjev na sezono). V te lože potem vabijo svoje stranke. Po tem, kar sem videla, je ogled tekme zadnja stvar, ki jo počnejo v teh sky boxih. Na igrišču ne vidiš skoraj nič, saj si tako visoko kot tisti, ki si kupijo karte za 15 dolarjev.

Dirk Nowitzki izgleda kar nekam odmaknjen med našo družino

ŠPORTNI DOGODKI IN ODMEVI

R. C. Buford si je posebej za Naš glas oblekel majico z logotipom Droge

Bistvo je, da se imaš lepo, da ješ in piješ in se družiš z drugimi pomembneži in seveda, DA SI TAM. Sicer pa so sky boxi zelo udobno urejeni, za hrano med tekmo pa običajno poskrbijo zunanje catering službe. In če te slučajno zanima, kaj se med požitijo dogaja na igrišču, si to lahko ogledaš na zaslону. Naslednja zanimivost so GARDEROBE oz. slačilnice igralcev. Slačilnica domače ekipe je krasna. Vsak igralec ima svoj prostorček in omaro, kjer ga čakajo dnevno oprane majice, hlačke in nogavice. Da ne omenjam fitnessa, masažne sobe in video opreme. Vrhunsko udobje za vrhunske igralce. Ko pa prideš v slačilnico za gostujočo ekipo, ti postane slabo. V njej prav pošastno SMRDI. Niti najslabša dvorana v slovenski ligi nima tako smrdljive slačilnice. Seveda je vse tako neurejeno namenoma - zanikrne omare, vsa železna in zdršana oprema so tam zato, da zmedejo nasprotnika. Ampak glede na to, da so slačilnice za goste po vseh dvoranah enake, nisem prepričana, da je namen dosežen.

Med ogledom dvorane nam je upravitelj dvorane ves čas nekaj namigoval, da bomo mogoče videli trening njihove ekipe. Tisti večer je bila namreč na

sporedu druga polfinalna tekma play-offa zahodne konference NBA med domačimi San Antonio Spursi in Dallas Mavericksi. Američani so glede tega, kaj bo kdo smel videti, izredno skrivnostni. Pol ure prej so nas opozarjali, da mogoče pa trener ne bo dovolil, da kdorkoli spremlja njihov trening. Da si niti slučajno ne smemo dovoliti, da bi igralce slikali, ker je to kršitev njihovih pogodb. Da niti pod razno ne smemo pomisliti na to, da bi koga nagovorili. O intervjujih naj niti ne sanjamo. In oh in sploh - NO VIDEO, NO CAMERA, NO FLASH. To so ponavljali kar naprej. Potem pa so kljub strašni skrivnostnosti stvari potekale zelo normalno. Igralci so pritekli na igrišče in kaj mislite, kaj so počeli? Metali so na koš. In kaj mislite, da smo počeli mi, Balkanci? Ja, seveda smo snemali! In slikali tudi. Ker baje je bistvena razlika, ali slikaš s fotoaparatom, ki ima fleš, ali s takim, brez fleša. Res so čudni, ti Amerikanci.

Ko smo že skoraj zaključili obisk dvorane, je nekemu padlo na pamet, da bi pravzaprav lahko ostali do večera in si ogledali tekmo. Vodič je kar zavijal z očmi, saj je to pomenilo popolno spremembo plana. Tisti dan je bilo pred nami 500 km poti. Odločitev je padla, ko smo izvedeli, da lahko kupimo vstopnice za tekmo po običajni ceni 35 dolarjev. Naš šofer Joe - izjemen šofer za ameriške razmere (zelo prilagodljiv!) je bil za in dnevno vožnjo iz San Antonia v Dallas smo spremenili v nočno po končani tekmi.

Cene vstopnic potrebujejo malo razlagico. V normalni prodaji stanejo vstopnice od 15 do 45 dolarjev. Če jih dobiš. Za najpomembnejše tekme pa pokupijo vstopnice brokerji, ki jih potem zadnje dni prodajajo po krepko zvišani ceni. Lanskoletni finale (zadnja odločilna tekma), ki so si ga ogledali nekateri od ŠKL-jevcev na potovanju po zahodni ameriški obali, je bil vreden kar 170 dolarjev. Plačljivo samo z zlato kartico! Presenečenja pa so se šele začela. Po končanem treningu domače ekipe so prispeli na sceno gostje - ekipa Dallas Mavericks. Avtobus jih je pripeljal kar v

dvorano, do parketa. Toliko v vednost, da si predstavljate, kakšne so razsežnosti dvorane.

V tem času je naš TV snemalec Miha, ki je pripravljaj oddajo za POP TV, snemal intervju z enim od lastnikov in predsednikom moštva San Antonio Spurs, gospodom Petrom Holtom, ki ni nihče drug kot lastnik podjetja Caterpillar. Prav takrat, ko smo že hoteli zapustiti dvorano, so iz slačilnic prišli igralci. Kljub stokratnim prepovedim in grožnjam je naš vodič zelo prebrisano kar v nemščini nagovoril samega presvetlega Dirka Nowitzkega (Dirk je namreč Evropejec, bi rekli Američani) in ga prosil, če se lahko slika z nami. Kot lahko vidite, je Dirk Nowitzki v to rad pristal in se pri tem ni obnašal prav nič zvezdniško.

Podpredsednik moštva San Antonio Spurs gospod R.C. Buford je bil tako navdušen nad nami Slovenci, da nas je povabil kar na kosilo. Priznam, da sem po nekajurnem druženju z gospodom Bufordom spremenila svoje mnenje o zabilih Američanih. Izkazal se je kot izredno razgledan mož in za ameriške razmere odličen poznavalec Slovenije. Seveda pozna Slovenijo po zaslugi naših odličnih košarkarjev, ki nam jih je kar po vrsti naštel - od Smodiša do

Moja nogica številka 41 v primerjavi s Shaquillovo

ŠPORTNI DOGODKI IN ODMEVI

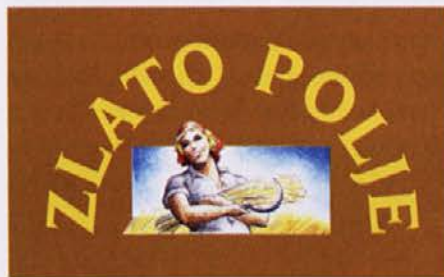
Bila sem tam...

Brezca, Nahbarja in seveda Sanija Bečiroviča. Zdravstveno stanje kolen Sanija Bečiroviča verjetno pozna bolje kot sam Bečirovič. Gospod Buford je v pogovoru z nami kritično ocenil stanje v ameriški košarki predvsem v luči nove obrambe, ki prihaja v NBA. V prihajajoči sezoni bo namreč tudi v NBA dovoljeno igrati consko obrambo, kar pomeni, da bodo ekipe prisiljene več metati od daleč, za kar bodo po njegovi oceni potrebovali vse več tujih igralcev, ki so boljši strelci od Američanov. Gospod Buford je na vsak način od nas (oziroma od trenerjev, ki so bili v naši skupini) hotel izvedeti, v čem je skrivnost našega procesa treniranja, da uspemo ustvariti toliko odličnih košarkarjev. A kaj, ko recepta za to ni. Na koncu si je na mojo željo oblekel majico, ki jo je v spomin prejel od Zavoda ŠKL in na kateri je Drogin logotip. Seveda sem mu razložila, da sem zaposlena v Drogi, ki je generalni sponzor ŠKL-ja in da bi se želela z njim slikati za Naš glas. Ker imajo Američani izreden posluš za to, je bil takoj za.

Večerna tekma San Antonio Spurs : Dallas Mavericks je bila res nekaj posebnega za vse tiste, ki smo bili prvič na NBA tekmi. Že na vhodu v dvorano so nam razdelili zastavice domače ekipe, s katerimi naj bi mahali. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Tekma se

začne s predstavitvijo igralcev obeh ekip - goste predstavijo nekako "samo da je", domače seveda vsakega posebej obsijanega v soju žarometov. Nato v živo zaigrajo himno, pri čemer gledalci pojejo. Tukaj se spet pokaže omejenost Američanov - besedilo himne se sproti izpisuje na ogromnem zaslonu nad igriščem. A jih niti tega ne naučijo v šolah?

A izpisovanje himne še ni najhujše. Na zaslonu se stalno izpisujejo navodila za

navijanje, ki jim gledalci pridno in ubogljivo sledijo. Kričijo točno to, kar jim napišejo. Ko je treba spodbujati svoje igralce k obrambi, se izpiše : DEEFENSE. Ko morajo kričati, sta varianti dve: GET LOUD in NOISE in potem se vsi skupaj nekaj derejo. Ko igralci zadenejo met, je naloga gledalcev, da zakričijo YES, možno pa je tudi, da se na zaslonu izpiše CHARGE. Vse lepo "pošlhtano", ni kaj. Red je red.

Med samo tekmo vrtijo glasbo, približno tako, kot je to pri nas na hokejskih

tekma. Ko gredo domači igralci v napad, so za spremljavo najbolj ustrezne scene iz filma Braveheart z Melom Gibsonom v glavni vlogi.

V polčasu je dobro poskrbljeno za zabavo gledalcev. Potem, ko so se med tekmo nažrli vseh mogočih mastnih in z raznimi pikantnimi omakami prelitih dobrot (v dvorano si jih nosijo kar cele pladnje), si lahko v miru ogledajo nastop akrobatov na igrišču.

Navijanje je za naše razmere zelo vladno. Nisem slišala nobenega žaljenja niti preklinjanja.

San Antonio Spursi so nam pripravili med tekmo še eno presenečenje, da sem morala dvakrat pogledati, če prav vidim. Na velikem zaslonu se je kar naenkrat pojavil napis WELCOME ZAVOD SOLSKA KOSARKARSKA LIGA. Res prijazno od njih. Pa tudi gospod Buford nas je prišel osebno še enkrat pozdravit na tribune, tokrat seveda s svojimi otroki. Imidž srečne družine je v Ameriki zelo pomemben.

Še eno vodeno navijaško domislico sem si zapomnila. Po zvočnikih (in s pomočjo zapisov na zaslonu) zapojejo : "Who let the dogs out ?" In masa ljudi zakriči v odgovor: "Who who who who", kar se sliši kot nekakšno lajanje. Tekma se je končala z zmago domače ekipe, ki je v naslednjem krogu play offa izpadla proti kasnejšim prvaku NBA Los Angeles Lakersom. Gledalci se mi niso zdeli niti preveč navdušeni niti razočarani. Oni očitno jemljejo to drugače kot mi. Po tekmi lepo disciplinirano zapustijo dvorano in brez kakršnega koli vrivanja in prerivanja se parkirišče v desetih minutah izprazni. Tekma je bila vsekakor posebno doživetje. Mislim, da tudi na ta način spoznavajo življenje v Ameriki. Pa ne, da bi želela kar vse povprek posploševati. Za bolj vroča doživetja pa vsekakor bolj priporočam ogled kakšne evropske tekme Union Olimpije. Kar se zgodi tam, je definitivno bolj razburljivo in pristno. Pa tudi če je košarka malo slabša. Saj res - pa ste sploh opazili, da o košarki nisem napisala prav nič?

DOMAČA TEHNOLOGIJA

“JE VEČ DNEVOU KU KLOBAS”

V davnih časih, ko na tem svetu še ni bilo Mercatorja in Intersparja, Italija pa je služila zgolj za prodajo in ne za nakupe, so naši kraški (in drugi) predniki živeli od tistega, kar so pridelali doma. Obdobje pobiranja pridelkov je bilo kratko, zaloge hrane pa so morale zadostovati za celo leto. Naše pranone in pranoti niso poznali raznih umetnih konzervansov in zamrzovalnikov, a so se pri shranjevanju hrane že v prejšnjih stoletjih posluževali treh osnovnih načinov, ki jih uspešno uporabljamo še danes, v izpopolnjeni obliki celo pri industrijski predelavi hrane.

Lepo obnovljena kraška domačija Kocjanovih v Žirjah

Pri **BIOLOŠKEM NAČINU** izkoriščamo delovanje mikroorganizmov, ki ustvarijo okolje, neugodno za rast drugih, nezaželenih mikrobov. Primer je kisanje zelja in repe.

Soljenje je **KEMIČNI NAČIN** hranjenja hrane, kjer sol odvzame mikroorganizmom znatne količine vode, s čimer zavre njihovo delovanje in živilo zaščiti pred kvarjenjem. Med kemična sredstva prištevamo tudi sladkor, kis, alkohol in razne kisline.

Še najpogosteje uporabljamo **FIZIKALNE NAČINE**. Pri pasterizaciji segrejemo živilo na 75 - 95°C. S sušenjem odtegnemo sadju, zelenjavi in drugim živilom vsaj 15% vode, kar onemogoča razvoj bakterij. Zmrzovanje je shranjevanje živil s pomočjo nizkih temperatur do -20°C, z njim ustavimo večino biokemičnih ter encimskih procesov in delovanje mikroorganizmov.

Vse opisane postopke so “pogrunjali” že zdavnaj, edina revolucija v

shranjevanju hrane je bila iznajdba hladilnika in zamrzovalnika, a kot boste videli, so bili naši predniki zelo iznajdljivi tudi na tem področju. Na področju Krasa in Brkinov so morale biti gospodinje še posebej

iznajdljive - suša in pomanjkanje obdelovalnih površin (preorali so vsako flikco) sta jih prisilila v zelo skrbno in varčno ravnanje s hrano. Kljub pogostim sušam so morale družine pridelati dovolj hrane do naslednje sezone in jo ustrezno shraniti. Bližina Trsta je bila Kraševcem in Brkincem od nekdaj v pomoč, saj so tam s prodajo kmetijskih pridelkov zaslužili za preživetje.

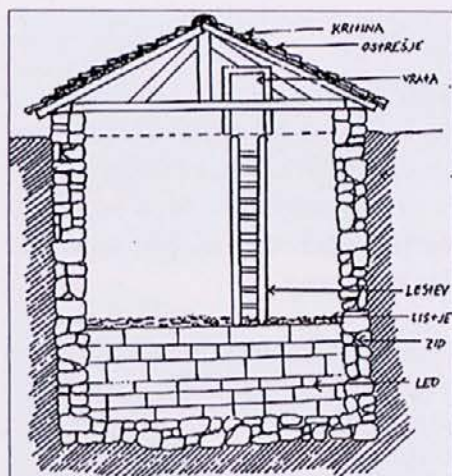
MLEKO in MLEČNI IZDELKI so Kraševcem dolgo dajali edini soud. Mlekar'ce so mleko, smetano, puter in jajca sproti vozile (v začetku celo nosile) prodajat v Trst. To je eden od razlogov, da se sirarstvo ni razvilo, saj ni bilo potrebe po shranjevanju presežkov mleka.

MESO so že od nekdaj sušili, saj drugih načinov shranjevanja niso poznali. Na vsaki kmetiji so vzredili

Košulja za shranjevanje lešnikov in orehov

DOMAČA TEHNOLOGIJA

REKONSTRUKCIJA LEDENICE

vsaj enega prašiča na leto. Zelo so se trudili, da so pridelali dovolj masti za celo leto. Prata in klobase so bile za priboljšek ob posebnih priložnostih, pršute pa so bili prisiljeni prodati. Klobase so shranjevali v masti v 50- do 100- litrskih kamnitih posodah. V masti so shranjevali tudi ocvirke, rebra in prato. V teh krasnih kamnitih posodah boste ob popotovanju po Krasu danes videli rože, njihov prvotni namen pa je bil drugačen. Svinjska stegna in druge kose mesa so solili, sprešali in nato sušili, za kar je bila kraška klima od nekdaj idealna. Sušenju je bilo namenjeno majhno podstrešje z okenci nad sobami. Meso so dimili v kuhinjah.

Z govedorejo so se Kraševci začeli ukvarjati pozno - po letu 1920, ko so iz Švice pripeljali govedo sivorjave pasme. Še danes nekateri rečejo živini blago. Pred tem so po hišah redili ovce ali koze, veliko perutnine in prašiče.

V Dutovljah se še danes hiši, v kateri je bila mesnica, reče Pri Ciknih (cik = meso). Prvo mesnico je imel Franc Nabergoj, rojen leta 1850. Takrat še niso poznali hladilnikov, zato so meso v toplejših mesecih hladili z ledom. V kleti so imeli veliko skrinjo, v katero so dali najprej led, nato pa meso. Led so vozili iz LEDENIC. Da se ni prehitro stalil, so ga obložili z borovimi vejami. Kraševci in Brkinci so mrzle zime izkoristili za pripravo ledu. Najprej so izkopal kale, v katerih so zajemali meteorno vodo. Ob kalu so izkopal ledenico,

globoko 6 do 8 metrov in široko 4 do 6 metrov ter obod obzidali s kamenjem. Ledenica je bila dostopna po stopnicah ali pa po lestvi. Streha je bila iz slame ali pa iz korcev.

Led so sekali v kalih, nato pa so velike kose z rampini povlekli h kraju in razsekali na manjše kose. Do ledenice so kose ledu pripeljali z vozovi. Led so spuščali v ledenico skozi odprtino ali žekno in ga nato zlagali po plasteh: plast ledu, plast listja in tako do vrha. Za vmesno plast so uporabljali bukovo listje, koruznico ali pa slamo.

V Trst so led vozili furmani z vozovi, proti Pulju pa so ga odvažali z vagoni. Prevažali so ga ponoči, dobro zaščitene z listjem, slamo ali borovimi vejami. Ob prodaji ledu so naredili likof, v ledenicah pa so ga hranili vse do poletja.

Največ ledenic je bilo od Divače v smeri Rodika, Kozine, Nasirca in Materije. Največ ledenic je bilo v Rodiku - premgli so kar 32 kalov in okrog 30 ledenic. Ledenice so začeli opuščati med letoma 1930 in 1935, zadnja pošiljka iz Nasirca na Kozino pa je bila odpremljena leta 1961.

SADJE so posušili ali pa ga predelali. Za sušenje sadja so v vaseh, kjer pridelka niso mogli prodati v Trst, uporabljali LESE. Po hišah so jih v glavnem pletli fantje - leskove palice

so upognili in jih prepletli s srebrotom. Na lese so zložili sadje, največkrat so ga narezali na krlje. Sušili so slive (predvsem v Brkinih!), fige, jabolka, hruške, kutine in razkurž. Sušili so jih na soncu in po peki kruha v krušni peči. Shranjevanju lešnikov in orehov so bile namenjene **KOŠULJE** (tudi URŠE ali ORŠE), to so velike pletene košare, narejene iz sreboti in leskovih vej. Košulje so visele na ganku (balkonu). Na vrhu so imele majhna vratca, skozi katera so polagali sadeže in jih nato skrbno zaprli, da niso prišle vanjo miši.

Iz sadja so izdelovali tudi marmelado. V knjigi Renata Ferrarija "Murva Fabianijevih" najdemo zanimiv zapis o tem, kako je leta 1844 v Kobdilju gospa Fabiani, nona znanege arhitekta Maksa Fabianija, izdelovala marmelado iz šipka, ki ga je imenovala hečepeč. V drugih vaseh na Krasu so šipku rekli tudi minje manje ali slabaritka.

Kot sredstvo za konzerviranje sadja je bilo priljubljeno tudi žganje oziroma šnopc. Vanj so vlagali češnje, višnje, slive, mlade orehe, borovnice, črni trn, drnulje, bezeg in brinove jagode. Žganje so seveda pripravili sami. Vinske tropine so po prešanju zrahljali, natlačili v lesene kadi, pokrili z listi vinske trte in platnom, čez pa nasuli pesek. Iz tropin

Ta kamnita posoda je bila v svojih mladih letih polna masti in klobas.

DOMAČA TEHNOLOGIJA

Zbirka pravih kraških motivov - viseča košara je košulja

so pozimi, ko so imeli čas, kuhali žganje. Pod Avstro-Ogrsko je bila žganjevka dovoljena, a obdavčena. Za časa italijanskega fašizma pa je bila prepovedana, žganje so kuhali na skrivaj v grapah, kamor si finančni stražniki niso upali. V Brkinih, kjer ni bilo grozdja, so žganje kuhali iz sadja: iz sliv slivovko, iz jabolk in hrušk sadjevec, iz hrušk tepk tepkovec, poznali so tudi češnjovc, murvovc, figovc in drnjulovc.

Prvo mesto med žganji ima še danes brinovec. Nekateri ga pijemo z izgovorom, da pomaga proti bolečinam v želodcu (a šele, ko vsa druga sredstva s kamiličnim čajem na čelu odpovejo).

Žganje je bilo pripravno tudi za namakanje zelišč - najpogosteje pelina, žajblja, sivke, melise, materine dušice, hermelike in vinske rutice.

Grozde smrdljivke ali izabele so dali na pšenično slamo ali fižlino (fižlove luščine) in sušili. To so jedli od božiča do velike noči.

Manj domišljije so imeli pri shranjevanju **ZELENJAVE**. Sušili so v glavnem grah in fižol. Čebulo in česen so pred sušenjem spletli v kite, ki so visele na ganku ob kitah koruze. Repo in zelje so naribali,

posolili in v kadeh obložili s kamni.

Glavni prodajni artikel so bile GOBE, ki so jih sušili na soncu in pazljivo obračali, da niso splesnile. Sušene gobe so ženske v plenirjih nosile v Trst.

Namesto zdravnega terana, ki je postal popularen šele kasneje, so pripravljali bezgov, borov in smrekov **SIRUP**.

No, ko sem že pri teranu - naj bo tokrat namenoma izpuščen. Kras ima še veliko drugih vznemirljivosti, pestrosti in skladnosti obenem. Česar je malo, je toliko boljše.

Manuela Ferenčič Meden

Sliki zgoraj in spodaj: največja ledenica na Divaškem Krasu je bila ledenica v Kačičah, zgrajena leta 1860. Ledenica je bila 19 m globoka in 17 metrov široka, na sredini pa so postavili 22 metrov visok steber, ki je podpiral leseno ostrešje, krito s slamo. Danes steber prosto moli iz ledenice.

Ledenico, ki je lahko hranila 50 ton ledu, si lahko ogledate prav na glavni cesti Divča - Kozina pri odcepu za Rodik. Glavni odjemalci tega ledu so bili pivovarna Dreher in pristaniško skladišče v Trstu.

(Gradivo je povzeto po knjigi Stanka Renčlja "Kraška kuhinja" in po raziskovalni nalogi učencev OŠ Dutovlje, za katero ima največje zasluge njihova mentorica gospa Danila Kocjan.)

NASVETI ZA UŽITKE

KAVA - ČAROBNI NAPITEK

Priprava kave je prava umetnost, pravi Božidar Jezernik v svoji knjigi Kava. Predvsem je pomembno, da se je lotimo s pravim občutkom, ali če se izrazim malce bolj poduhovljeno -treba jo je pripravljati s srcem.

Foto Jaka Jeraša

Turški način kuhanja, ki ga poznamo še zdaj in je med Slovenci najbolj priljubljen, izvira iz 15. stoletja. Takrat so v arabskem svetu kavo popražili na ognju, jo zdrobili v prah z možnarji ali mlini in jo nekajkrat prevreli (v nekaterih deželah celo

dvanajstkrat). Kavo so pili v majhnih jajčastih skodelicah, spiti pa je bilo treba vroč napitek. To je Evropejcem, ki so prišli v arabski svet, povzročalo nemalo težav, ker so si, nevajeni tako vročih napitkov, poparili usta. Kavo so imenovali kahve in v premožnejših družinah so imeli posebne služabnike, imenovane kahvedži, ki so jo mleli in pripravljali. Tisti še premožnejši pa so imeli tudi kahvedžibaše, ki so kavo stregli.

Zanimivo je, da so bogataši pili zelo močno kavo v majhnih skodelicah, tisti revnejši pa bolj blago in v velikih skodelicah.

V začetku so pili čisto kavo, brez dodatkov, pozneje so jo Evropejci začeli sladkati in ji dodajati še mleko. Ob veselih priložnostih, kot so poroke, rojstni dnevi in podobno, so kavo sladkali, ob bolj žalostnih dogodkih (na primer pogrebih) pa

so pili grenko.

Pozneje so kavi okus obogatili še z začimbami, tako da so med kuhanjem dodali eno ali dve zmečkani nageljnovi žbici, ščepec penušinega semena ali kapljico ambre. Kot dodatek pa so uporabljali tudi kardamon in cimet. To so predhodnice sodobnih aromatiziranih kav.

Kmalu so se začele pojavljati kavarne. To so bila in so še vedno mesta, kjer se srečujejo ljudje različnih družbenih slojev. V Arabiji so poznali tri vrste kavarn. Kavne lope in prodajalne kave so bili manjši prostori, kjer so kavo samo pripravljali in jo potem v posebnih posodah raznašali po bazarju. Drugačne pa so bile kavarne, ki so bili večji in odličnejši prostori, prvotno z daljšimi klopmi in ognjiščem v enem delu, kjer so kuhali kavo. Tja so zahajali ljudje, ki so pili kavo in kadili tobak iz vodnih pip. Take kavarne lahko še danes najdete v Carigradu in drugih večjih muslimanskih mestih. Tiste imenitnejše so imele tudi prostor za glasbenike in umetniške razstave in počasi se je utrdila povezava med kavarnami ter umetniki in intelektualci, ki so srebal kavo in razglabljali o različnih bolj ali manj pomembnih stvareh.

Potujoči arabski trgovci so kavarne v 17. in 18. stoletju prenesli tudi v Evropo. Prvo je leta 1652 odprl neki Londončan, do leta 1700 pa jih je bilo v glavnem mestu angleške kraljevine že dva tisoč. Leta 1675 jih je

Foto Marjan Brvar

NASVETI ZA UŽITKE

Foto Marjan Brvar

kralj Karel II. ukazal zapreti, češ da moški zaradi njih zanemarjajo družine (skliceval se je na žensko peticijo proti pitju kave) in se zapletajo v nedovoljene razprave o politiki.

dajali v trgovinah, na ulicah in sejmi. Postala je modni krik in pridobila ogromno posnemovalcev. Pitje kave se je razširilo tudi v nemške dežele in Avstro-Ogrsko.

Kavarne so postale pomembna shajališča znanih ljudi pa tudi vseh tistih, ki so jih poleg resnih novic zanimale čenče. Veliko slikarjev je ustvarjalo v njih in celi sklopi umetniških del ponazarjajo življenje na teh mestih. Skice kavarniških obrazov so bile navdih za premnoge slike, ki so jih potem umetniki v ateljeju prenesli na platno. Ravno tako so bila to mesta srečevanj pisateljev in pesnikov. S prirejanjem raznih literarnih večerov so kavarnarji tekmovali med seboj v pridobivanju gostov.

Turško kavo je v kavarnah in drugih gostinskih objektih zamenjala ekspresna kava. Prvi ekspresni aparat je bil predstavljen na pariškem sejmu leta 1855. Podobne aparate v nekoliko izboljšani izvedbi poznamo še danes. Pri pripravi ekspresa se izvede zelo močna ekstrakcija, ko vroča voda pod visokim pritiskom steče skozi mlet kavo v ročki. Napitek je pripravljen v nekaj sekundah, in če želimo zaužiti bogastvo arome in okusa ekspresa, moramo napitek tudi

Foto Jaka Jeraša

ki. Ker je bila javnost neznansko ogorčena, je moral prepoved že po nekaj dneh preklicati. V Parizu je bila prva kavarna odprta leta 1686, pred tem (od leta 1657) so kavo pro-

Foto Marjan Brvar

NASVETI ZA UŽITKE

hitro spiti. Dandanes je verjetno najbolj priljubljen napitek v gostinskih lokalih kapučino, kjer močno črno ekspresno kavo bogati slastna mlečna pena.

V zahodnem svetu je turški način kuhanja zamenjala filter kava, v zadnjem času pa čedalje večjo veljavo dobiva instant. V Ameriki in Skandinaviji je obred, povezan s pitjem kave, izgubil svoj čar in zamenjala ga je potreba zaužiti nekaj velikih skodelic, ki omogočajo preživetje v vse hitrejšem tempu življenja.

Priprava filter kave je preprosta, potreben je le poseben aparat, v katerega nasujemo kavo, skozi katero steče vroča voda. Mletje kave za ta način je bolj grobo, napitek pa je bolj blag, lahko bi rekla celo voden za nas Evropejce, ki smo navajeni piti močno kavo. Še preprosteje je pripraviti instant kavo, ko žličko instanta stopimo v topli vodi ali mleku, po želji dodamo sladkor in napitek je pripravljen.

Čar kave je v tem, da jo lahko kombiniramo z različnimi dodatki.

Prvi poleti z letalom so bili za potnike zelo naporni, ker je bilo izredno hladno. In prav ti "ledeni" poleti so bili vzrok za nastanek irske kave. Vroč kava z dodatkom viskija in sladke smetane je bil napitek, ki je

prvim letalskim potnikom ohranjal pravo telesno temperaturo. Kavi vedno lahko dodajamo alkohol, vendar z njim ne smemo pretiravati, da se okus kave popolnoma ne izgubi.

V vročih poletnih dneh nas poživijo in ohladi ledena kava, ki jo pripravimo tako, da skuhamo močno črno kavo, jo sladkamo in precedimo, potem pa z njo prelijemo kepice sladoleda in dodamo na vrhu stepeno smetano.

Kava je zelo okusen dodatek pecivom, najbolj priljubljen je "tisti, ki nas ponese v višave" ali tiramisu. Kavo kot napitek ali pa mleto lahko dodajamo na primer različnim piškotom in kroglicam.

Branka Pogačnik

V kavinem nasadu

NASVETI ZA UŽITKE

Za konec pa še dva kavna koktejla, za katera je recepture pripravil svetovni prvak v mešanju pijač Aleš Ogrin.

BARCAFFE COLADA

Sestavine:

10 cl	ohlajene kave Barcaffe
2 kepici	vaniljevega sladoleda
3 cl	vaniljevega sirupa ali vaniljevega sladkorja
3 cl	sladke smetane
3 cl	svetlega ruma Bacardy

Priprava:

Sestavine mešamo v električnem mešalniku približno 20 sekund. Maso prelijemo v večji kozarec, okrasimo z rezino ananasa in postrežemo s slamico.

TROPIC BARCAFFE

Sestavine:

15 cl	ohlajene kave Barcaffe
3 cl	kokosovega likerja
2 žlici	trsnega sladkorja

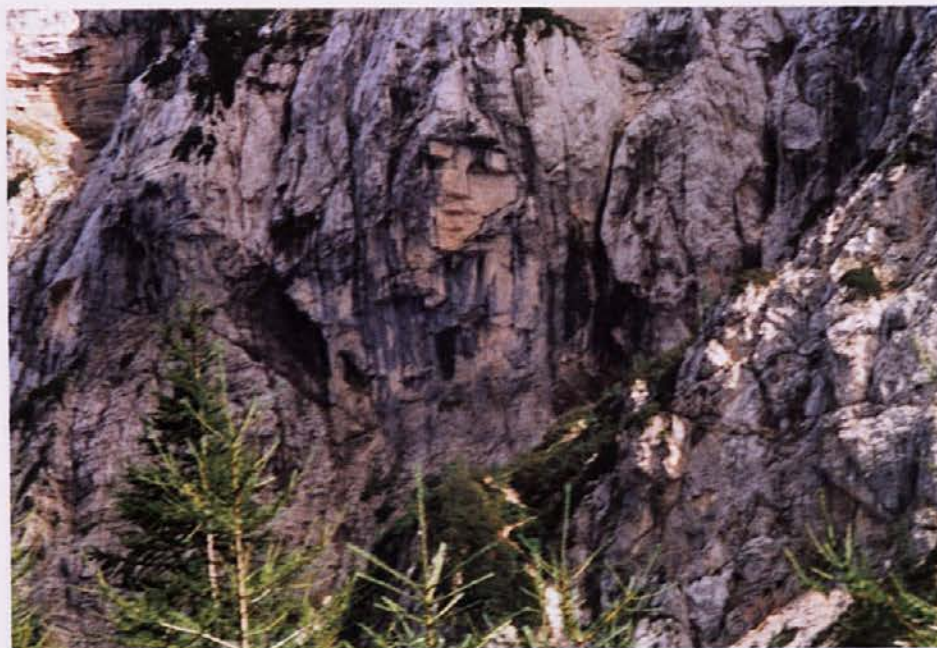
Priprava:

Sestavine mešamo z ledom v električnem mešalniku približno 20 sekund, da se naredi gosta masa. Prelijemo jo v večji kozarec, okrasimo z nekaj zrnc kave in postrežemo s slamico.

*Pripravila: Branka Pogačnik
Fotografije Aleš Ogrin - arhiv Droga d. d.*

NAGRADNA UGANKA

Dragi bralci!

Natančno si oglejte fotografijo, pobrskajte po svojem ali tudi sosedovem spominu, odprite knjigo o lepotah Slovenije in nam pošljite natančen odgovor na vprašanje:

Kje se nahaja ta naravna zanimivost in kaj o tem pravi legenda?

Naslov:

DROGA d. d., Uredništvo NAŠEGA GLASU, IZOLA, Industrijska cesta 21.

Srečneža, ki bo izžreban, čaka lepa in praktična nagrada.

NAŠE ČESTITKE

Sodelavka NAŠEGA GLASU, gospa Marija - Mica Mekiš, je v petek, 13.7., praznovala zlati jubilej.

Sodelavci in številni prijatelji ji voščimo še mnogo, leplih in zdravih let v krogu najdražjih doma in na delovnem mestu in naj bo še naprej zmeraj tako prijazna in dobro razpoložena!

Uredništvo NAŠEGA GLASU

ZA DOBRO VOLJO

ŠALE IZZA TOVARNIŠKE OGRAJE

TABLETKE

Sodelavka pri stroju pravi drugi:

"Joj, kako si shujšala, pa še v novo menzo hodiš vsak dan.....?"

"Čisto majhne tabletko mi pomagajo."

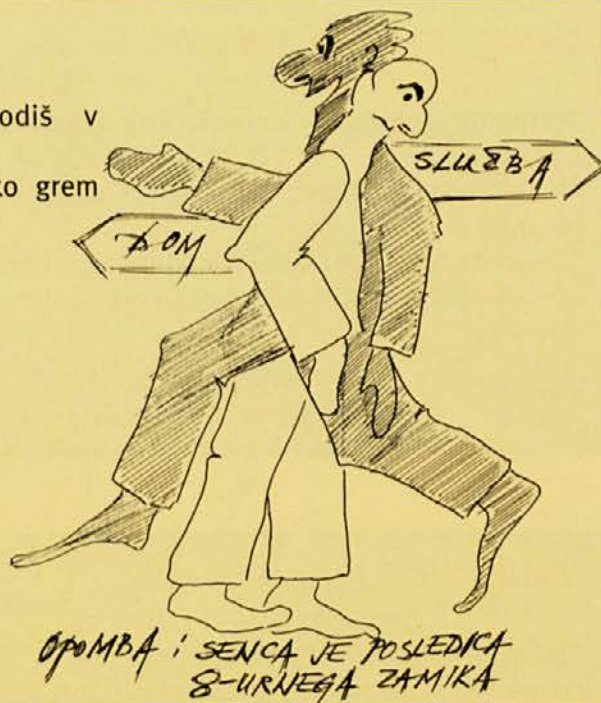
"Koliko jih poješ na dan?"

"Zakaj bi jih jedla? Petkrat na dan jih raztresem po tleh in nato ponovno pobrem!"

SLUŽBA

"Zakaj tako rad hodiš v službo?"

"Ker blazno uživam, ko grem domov!"

ZAUŠNICA

"Ali si svojemu šefu zares primazal zaušnico?"

"Gospod direktor, veste da česa takšnega ne bi bil zmožen."

"Ampak on vztrajno trdi, da si mu jo ..."

"Naj kar goni svoje, pa jih bo zopet dobil!"

POMIRJAJOČA DIAGNOZA

"Vzrok za vašo bolezen je alkohol!"

"Hvala bogu, da ni nič hujšega. Moj osebni zdravnik me je prestrašil, češ da imam verjetno cirozo jeter."

ZA DOBRO VOLJO

REGRES ZA LETNI DOPUST

“Direktor, zahtevam izplačilo regresa za letni dopust!”

“Ne govori neumnosti, saj si ga dobil na tekoči račun že maja!”

“Presneta žena, kar naprej me podpihuje! Tega, da sem prejšnji mesec dobil izplačan regres, pa mi ni povedala.”

IZGUBLJENA LJUBICA

“Zakaj na seminarje in golf turnirje nič več ne hodiš s svojo lepo tajnico,” je eden od direktorjev vprašal drugega in mu pomežiknil.

“Ah, sranje! Poročila se je!”

“Res? S kom pa?”

“Z mano!”

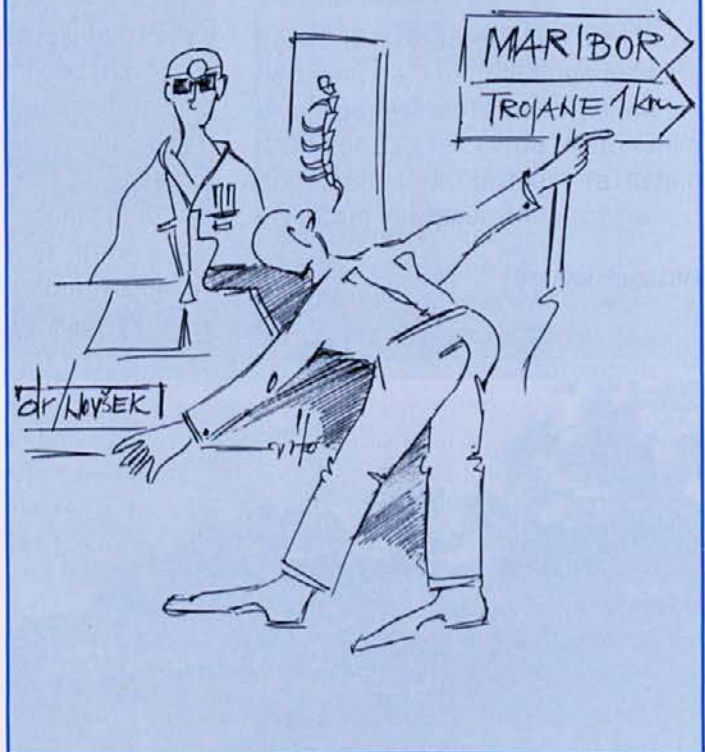

BOLEČINA

“Gospod doktor, križ me zelo boli. Prijelo me je včeraj, na povratku s službene poti ... noče popustiti”

“Kje pa natančno?”

“Malo pred Trojanami!”

NOVI ŠEF

“Novega šefa imamo. Prišel je iz Nemčije!”

“Kako se razumeš z njim?”

“Odlično! On ne zna slovensko, jaz pa ne nemško!”

ZA DOBRO VOLJO

POŠTENI GOLJUF

“Gospod finančni, povejte, zakaj ste goljufali? Ali ste zares tako nujno potrebovali denar?”

“Da.”

“Pošteno povejte, zakaj ste ga potrošili.”

“Za ženske in pijačo! Priznam pa, da sem ga nekaj zapravil tudi za neumnosti!”

Šale nanizala: Dragica Mekiš
Karikature: Vito Šeruga

Skupinska slika s piknika

PROČA

ARGETIA

NORO DOBRA PAŠTETA

ZA DOBRO VOLJO

POLETNI KVIZ

Za bolj sproščeno dopustniško vzdušje vam v tokratni, poletni številki, poklanjamo nagradni kviz. Žrebanje bo 31. septembra, nagrajenci pa si bodo lahko brezplačno ogledali zunanje zidove skladišča soli v Portorožu.

Kviz rešujete tako, da od dveh ponujenih odgovorov obkrožite pravilnega. Pa veliko sreče!

ALIBI je:

- dokaz o odsotnosti s kraja zločina
- pojasnilo, ki ga zahteva šef, kadar vas ne najde na delovnem mestu

BULIMIJA je:

- bolezenska motnja v prehrani
- grda razvada, da buljimo v privlačne sodelavke

KOLERIK je:

- vzkipljiv človek
- kdor maha s kolom

TURNEJA je:

- krožno potovanje z vmesnimi političnimi ali umetniškimi nastopi
- celodnevno potikanje od enega do drugega gostinskega lokala

BIOGRAF je:

- življenjepisec
- kdor med delovnim časom rad opravlja sodelavce

DEHIDRACIJA je:

- odvzem vode iz snovi
- enodnevna alkoholna vzdržnost

DELEGAT je:

- zastopnik, odposlanec
- poslovnež, ki je zaradi napačnega sovlaganja ostal brez gat

DIALOG je:

- pomenek dveh oseb, razgovor, dvogovor
- razgovor s šefom, pri čemer vi samo poslušate

LOKALPATRIOT je:

- vnet zagovornik koristi nekega kraja oziroma kraja bivanja
- stalni obiskovalec gostinskih lokalov

ŠALOTKA je:

- drobna čebula z blagim okusom
- ženska, ki rada pripoveduje šale

ŠOK je:

- živčni pretres
- prvi dan dela po dopustu

KDO JE ŠEF (Deveto nadaljevanje)

Šef je oseba, ki vam polepša dan, kadar je na dopustu.

Šef je oseba, ki vam telefonira predzadnji dan vašega dopusta in vas vpraša, če se lahko že naslednji dan vrnete na delo.

Šef je oseba, ki ima o sebi boljše mnenje kot ga imajo podrejeni.

Šef je oseba, ki niti ne sluti, kako ustreže svojim podrejenim, ko zjutraj zamuja na delo.

Šef je oseba, ki nikoli ne razume, kaj mu hočete dopovedati med vrsticami.

Šef je oseba, ki misli, da vse šale v oddelku letijo nanj (tudi v redkih primerih, ko letijo na koga drugega).

Šef je oseba, ki v Letnem osebnem pogovoru vidi predvsem vašo priložnost, da ga pohvalite.

Šef je oseba, ki niti v sanjah ne verjame, da bi lahko kdo bolje vodil njegov oddelek.

Šef je oseba, ki se domisli vaših zaslug in delovnih uspehov šele, ko nepričakovano daste odpoved in ni nikogar, ki bi vas lahko takoj zamenjal na delovnem mestu za enako plačo.

Šef je oseba, ki sanja o formiranju Sveta šefov kot protiuteži Svetu delavcev.

In končno stara ugotovitev iz prejšnjih nadaljevanj: šef je oseba, ki se boji svojega nadrejenega.

S.P.

S.P.

Reševalci križank, pozor! Tudi letos vam je naša referentka za počitnikovanje v dogovoru s Krko Zdravilišča pripravila lepo presenečenje: prva nagrada za pravilno rešeno poletno križanko v tej številki glasila je weekend paket za dve osebi v Šport hotelu Otočec. Izžrebanca bomo obvestili o nagradi še pred izidom naslednje, se pravi septembrske številke.

Uredniški odbor

KUNIGUNDINI ZAUPNI POMENKI

Draga Kunigunda, tu in tam namesto sodelavke razdelim pošto in pri tem včasih nehote kaj "zavoham". Tako sem že nekajkrat (na moje veliko presenečenje) opazila, da je bilo nekim vabilom na sestanek priloženo gradivo v angleškem jeziku (brez prevoda!). Že res, da v sodobnem poslovnem svetu od vodij pričakujemo znanje tujih jezikov - pa vendar: ali smemo zakon o rabi slovenščine v javnem življenju kar pomesti pod preprogo? Zakon je le zakon...

Zavedna

Ti pa res ničesar ne razumeš! To je vendar priprava na vstop v Evropsko skupnost! Upajmo, da bodo tudi sindikati sledili temu vzgledu in se začeli prilagajati evropskim, tako v dejavnosti kot v učinkovitosti...!

V Drogi že več kot dvajset let govorimo o projektu za uradno priznanje zdravilnih učinkov čajev. Enako priznanje naj bi dosegli tudi za nekaj drugih, predvsem mlevskih izdelkov (zdrava, varovalna prehrana). Če se nam bo približno tako hitro ljubilo razmišljati in ukrepati tudi o dietetičnih izdelkih, bo proizvodnja stekla nekje koncem tega tisočletja.

Draga Kunigunda, potovalne agencije ponujajo precej poceni potovanja po vsem svetu. Ali misliš, da bi bilo zame, ki sem povprečen državljan s povprečno plačo, kakšno od teh potovanj dosegljivo in katero?

Zlata sredina

Povprečno plačo da imaš? Potem ti svetujem križarjenje po Sredozemlju ali ob afriških obalah. Če boš vestno pomival kročnike in ribal palubo, te bodo morda povabili še naslednje leto...

Draga Kunigunda, večkrat slišim besedo sinergija, pa me zanima, kaj natanko ta beseda pomeni. Sem preprost človek, zato te prosim za preprosto razlago.

Ma-ja

To je pojav v delovnem procesu: dva delavca na dveh različnih lokacijah proizvedeta vsak po X izdelkov. Ista delavca na skupni lokaciji proizvedeta trikrat X izdelkov. Iz tega sledi, da postane eden od njiju delovni presežek. Ko ga odpustijo, preostali delavec spet proizvede samo X izdelkov. Bolj preproste razlage ni.

Draga Kunigunda, v zadnjem času, ko zdravi začinjajo euforično skrbeti za svoje zdravje, bolni pa odštevaajo vedno več denarja za zdravila in predpisano dietno hrano, se na trgu pojavlja vse več dietetičnih izdelkov. Ali ni morda zdaj tudi za Drogo ugoden trenutek, da bi uvedli kakšen program s tega področja? Ljudje bi raje kupovali proizvode domačega proizvajalca kot uvožene, ki so zelo dragi.

Ažuren

Šivankar: "Kar v ministrstvih bom prosil za službo! Tam bo dela na pretek, ko pa zmeraj koga zašijejo!"

